

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — Poverjeništvo Ljubljana.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vracamo. Nepranjenih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din, za inozemstvo 80 Din. Člani pov. UJU plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davek posebe. Pošt. ček. rač. 11.197. Telefon 3112.

Duhovna organizacija slovenskega učiteljstva.

(K drugemu izobraževalnemu tečaju.)

Velike in mnogovrstne so naloge, ki čakajo učitelja, čim dvigne svoj pogled, da premotri polje, ki mu je dano v kultiviranje. Le rokodelec tišči pogled v svoje delo, ne vidi in čuti časa, ki drvi mimo njega ter ne pojmuje zveze in kompleksa življenja, katerega drobci so sam.

Slovenski učitelj noče biti rokodelec. Zaveda se svojega posebnega poslanstva v narodu ter skuša po svojih najboljših močeh najti harmonično zvezo s časom, čegar otrok je, a čegar inteligenten obrazovalec bi rad postal.

Toda kaj pomeni poedinec, če je njegovo hotenje še tako silno in njegove zmožnosti še tako izredne.

Sodobnemu človeku stoji pa na razpolago v njegovem stremeljenju učinkovito sredstvo — organizacija. Kjer stoji posameznik brez moči, in se zdi nalogi neizpeljiva, ovire pa nepremagljive, se njegove sile potisočeri, kakor hitro se združi z enakostrežnimi v krepka falango. Značilno za našo dobo je dejstvo, da imajo vse socialne, pravne in kulturne reforme, izvedene po državi, svoj izvor v borbenih organizacijah, ki so izbojevale svojemu naziranj in svojim potrebam odgovarjajoče soc. ustanove in pravne oblike.

Pomisliti nam je le, kak vpliv na izobražbo moderne človeške družbe imajo nebrojne organizacije, ki se bore dan za dnevom s koncentriranimi gmotnimi in propagandnimi sredstvi ter z naporom izbrane inteligence za uresničenje svojega plemenitega stremljenja. Kdo bi mogel našteti vsa mogoča društva, ki se bore s časi primernejšo vzgojo mladine, za skrbstvo mladoletnih, za varstvo mater, vdov, sirot in nepreskrbljenih otrok, za pohabljenje, hirajoče in onemogle; za reformo stanovanj, za pacifiistično propagando, seksualno reformo itd., itd.

Za vsako važno načelo javnega življenja ima moderni človek v odgovarjajoči načelni organizaciji hvalečev torišče, kjer naj skuša svoje prepričanje s pomočjo istomislečih uveljaviti in korist in lajšanje trpečega človeštva. Ne pozabimo, da se more moderni človek le v organizacijah izživeti in koristno izrabiti svoje sile, bodisi pa še tako načelen individualist.

Organizatorji postajajo najvažnejši in najpotrebnejši člani človeške družbe. V njihove roke je dana usoda sodobnih ljudstev. Od njihove spretnosti in vztrajnega smotrenega dela je odvisno, če bo mogoče rezultate znanstva učinkovito obrniti v blaginjo človeštva v napredek kulture. Izsledki znanosti, ki bi spretno in socialno pravično obrnjeni mogli prinesiti blagoslov med trepeče človeštvo, soje neizrabljeni, ali pa celo krivično uporabljeni. Stvar organizatorjev je, dvigniti ta zaklad ter ga dati na razpolago njim, ki jim je namenjen po najplemenitejših človeškega rodu. To delo je danes potrebnejše od vsakega drugega. Organizatorji so postali moderna aristokracija, socialna aristokracija.

Tudi slovenski učitelj nima višjega cilja v svojem stremeljenju, nego da postane organizator kolektivnega življa svojega naroda. Vse trpljenje, vsi problemi izboljšanja našega življenja so socialnega izvora. Zato mora biti boj za boljšo bodočnost dobojevan s socialnim sredstvom, z organizacijo.

To je beseda moderne vede najmlajšega datuma. Te dni se zbere drugič skupina najboljših iz vrst slovenskega učiteljstva, da v večdnevem resnem skupnem delu pregleda kompleks najvažnejših nalog, ki jo čakajo v naslednjem letu, da z združenimi močmi joči bistveno od nebitnega, važno od nevažnega, nujno od odložljivega.

Šest dni napornega razmišljanja, da se bo vršilo delo v prihodnjem letu sistematično in učinkovito. Najboljši izmed učiteljsstva hočejo postati organizatorji slovenskega ljudstva. Hočejo na pot, ki edina vodi do uspeha. Pozdravljeni mladi borci, organizatorji dela! Uspeh vašega tečaja bo uspeh pravega narodnega dela!

Češko-slovaško narodno šolstvo na razstavi sodobne kulture v Brnu.

Piše: Emanuel Lippert — prevedel Lajovic Albin.

(Izvirno poročilo „Učiteljskemu Tovarišu“).

V proslavo desetletnice ustanovitve samostojne države republike Čehoslovaške, je prirejena v Brnu, glavnem mestu Moravske vsedržavna razstava sodobne kulture.

Razstava, ki je prirejena na popolnoma novem razstavišču v Brnu je bila postavljena z velikanskimi žrtvami ter vzbuja veliko pozornost med mnogobrojnimi obiskovalci. Čeprav je bila otvorena šele 26. maja, vendar jo je do 14. junija posetilo že čez 362.000 oseb in računajo, da bo znašalo število obiskovalcev do konca septembra, ko se razstava zapre, čez 2.000.000. (Med tem smo že čitali v dnevnih časopisih o sprejemu, ki ga je bil deležen milijonski obiskovalec). Mesec junij je bil rezerviran za obiske šolske mladine, ki so jo vodili učitelji na razstavo in je dnevno prenočevalo v Brnu 12—14.000 otrok, ki so jih namestili v posebnih prenočiščih. Vsi so si ogledali delo občanov in občudovali brnske spominske stvari.

Narodnemu šolstvu

(osnovni, meščanski, pomožni in materinski šoli, otroškemu vrtcu) je namenjen poseben velik paviljon, ki z razstavljenimi predmeti dokazuje, da stavi češkoslovaški narod svoje šolstvo na večno veljavni temelji svojega velikega pedagoga J. A. Komenskega. Dela učencev očitujejo silo in konkretnost vsega pouka s posebnim ozirom na šolsko okolico in jasno stopa na plan značaj sodobne delovne šole.

Otroška zavetišča

ponazorujejo predšolsko in mimošolsko središče v rodini, družbi in v prirodi slovaškega, romunskega, plzenskega in podkarpatskega otroka.

Materinske šole ali otroški vrtci,

kakor jih pri nas imenujemo, razstavljajo igralnico, kakršno je postavilo mesto Brno; načine različnega zaposlovanja otrok v teh šolah, učne pripomočke in literaturo.

V oddelku elementarnih razredov

so tele samostojne ekspozicije: Koziškova: »Popje« (nova početnica in pouk čitanja in pisanja), elementarni razred profesorja Kubalka, brnski razred od Fadruša, slovaški prvi razred, razvoj češkega abecednika, računalna, nazorni nauk v I. razredu in dokazi preizkušenj otrok, ki stopajo v osnovno šolo.

Ekspozicije npravstvene vzgoje

kažejo, kako naj preveva ves pouk in vse učenčev življenje, npravstvena vzgoja. Tu vidimo dela vzgojne vsebine: Mamica, ljubezen do bližnjega, dan osvoboditve itd. Ciklus o vplivu dežele razstavlja Podmladek Rdečela križa. Na ta oddelek je priključena tudi naboženska vzgoja.

Učni jezik

ima dva oddelka. Prvi nam predloži učne knjige, pripomočke, učila in v glavnem dela učencev, ki pričajo o pouku in slogu češkega jezika, čitanja in slovnic. Drugi oddelek razstavlja najboljšo literaturo za mladino in statistiko otroškega čitanja, ki jo je sestavilo mesto Brno.

Oddelek umetnostne vzgoje

izpolnjuje v enaki meri originali čeških slikarjev, namenjeni za učila pri pouku in pa ilustracije učnih knjig (n. pr. Alešev in Kašparove za početnice) ter one za mladinsko literaturo.

Tu je razstavila češka pedagoška družba vzorno šolsko čitalnico, ki priča, kako se lahko napravi čitalnica na šolah s prav skromnimi sredstvi.

Oddelek domačanstva

kaže prava pota domopoznanstva pri pouku vseh realij. Tu vidimo dela iz vseh delov republike, urejena po pokrajinah ter zbirko domoznanstvih časopisov za mladino.

novski zavesti? Ali organizacija tovarišicam ni potrebna? Dokler ne bodo tovarišice dovolj reprezentirane tudi na vodilnih mestih organizacije, naj bodo pripravljene na — krivice!

Za delegacijo pripravljajo predloge odseki. Gradiiva je dosti in važno je. Potrebno bi bilo, da pride pri tem gradivu do veljave nepotrjeno mnenje vse organizacije. To je mogoče le, če sodelujejo v odsekih delegati, izvoljeni od delegacije. Interes stanu zahteva, da se tu ne ustvarjajo umetne majorizacije. Tudi demokratično — bolje: tovariško — ni tako postopanje. Pa ti pridejo v odsek kot polnovredni člani taki, ki niti delegati niso, ampak so — slučajno ali ne slučajno? — prisotni pri skupščini! Kako smo volili odseke?

Absolutizma se zelo bojimo. Vemo, da je živel Metternich, da je živel car in da je legitimna deca absolutizma poneverjanje.

Zemljepisni oddelek

razstavlja v ospredju veliko koncentracijo Moravskega krasa, z umetnim prerezom kraških jam s stebri. Dalje vidimo tu dela učencev dveh moravskih šolskih okrajev. Učne knjige, zemljepisna učila in minimalni zemljepisni kabinet dopolnjuje ta oddelek.

Zgodovinski oddelek

kaže koncentracijo pouka o »Gomili miru«. Okrog modela kiparja Kubičke so zbirke del učencev iz okolice bližnjih bojišč pri Slavkovu. Ostala dela dokazujejo, da se pouk zgodovine v Češkoslovaški republiki razvija v stalnem pravcu h kulturnim in socialnim razmeram, ki se javljajo v češki zgodovini in v narodnem življenju.

Prirodopisne vede

razstavljajo prav tako na podlagi koncentracije. Zanimiva so ponazorila živalske biologije na meščanskih šolah, dela v laboratoriju pri fiziki, mineralogiji in geologiji v odnosu z domom, biološka dela v laboratoriju in učila, ki so jih napravili otroci na gesla delovne šole: Spoznavaj svoj dom! Bližje k prirodi! itd.

Računstvo in geometrija

razstavljata pregled razvoja metod za pouk računanja, ki jih dopolnjujejo vse računice in pa pouk iz elementarnega računstva in računal. Pri geometriji vzbuja pozornost medtoda ravnatelja F. Šidla, s katero naj se navaja učence na geometrijsko mišljenje. Tu so tudi metodni postopki geometrijskega risanja.

V oddelku za pisanje in risanje

vidimo razvoj psihološkega študija dopolnjevanja z diagrami. Risanje kaže v metodnem postopu velik obseg in nove smeri. Družba za proučevanje otrok razstavlja tu psihološke študije otroških ilustracij.

Oddelek vzgojnih ročnih del

obsega le tista dela, ki so po kraju tipična in zanimiva, ali zanimiva po materialu ali načinu dela, medtem ko so druga dela urejena v posameznih oddelkih pouka, kamor spadajo po svojem bistvu.

Ženska ročna dela in kućanstvo

so razdeljena na mestne in podeželske šole. V obeh pa vidimo močan povdarek na narodnostni izraz.

V prvi dvorani pri vstopu v sredi paviljona so razstavljene

fotografije in modeli vzornih šol,

ki so jih postavili v zadnjem desetletju. Poleg njih ima svoj sedež češkoslovaška šola v tujini, kjer vidimo trud in požrtvovalnost Čehov, da tudi v tujini nudijo svoji deci pouk v svojem jeziku, ali pa kjer to ni mogoče, jim nudijo vsaj priliko, da se v dopolnilnih šolah, različnih tečajih seznanijo z materinščino in pa s kulturnim življenjem svoje domovine. Tu vidimo tudi šolo, ki so jo imeli češki legijonarji začasa svetovne vojne za nedoletne v ruskih legijah.

Oddelek telesne vzgoje

obsega modele telovadnic in igrišč, ponazorila učnih ur, figurine, ki kažejo pravilno telovadno obleko, statistiko o telovadnicah in igriščih, fotografske posnetke učencev pri izletih, igrah in sportu v prosti prirodi ter tu sem spadajočo literaturo. Fotografije so iz večine diapozitiv, ki so odspodaj razsvetljeni.

Oddelek za glasbeno vzgojo in proste predmete

ponazorjuje učni postopek pri pouku petja, ponazorila iz tesnospisa ko podani na osnovi metode Herout-Mikulikov. Dalje vidimo tu izdelke strojepisja nemščine, francoščine, rusčine in esperanta.

Zato zahtevamo šibko, omahljivo poverjeništv, to se pravi anarhijo. Zahtevamo vodstvo organizacije, ki naj se boji vseh in vsakogar posebe.

Da je sredi med absolutizmom in anarhijo red, to utajimo. In da je red mogoč le vsled skupne volje vseh, utajimo zato, da bomo imeli poedinci proste roke. Pobijamo absolutizem, da ga nadomestimo z anarhijo. Samo resnico, da je delegacija proti absolutizmu in proti anarhiji, da je trdnost njenih sklepov najboljša obramba proti obema, ne pustimo do veljave. Smo pošteni?

Iz atomov obstoji vesoljstvo: vse veliko je zgrajeno iz majhnih delcev.

Podrobno delo se v naši organizaciji vrši v kroških in društvenih odborih. V društvih se pokažejo tu in tam včas žele velike linije. Delegacija povzame te velike obrise in jih dvigne pred oči vseh. Zato se pravzaprav sestaja.

Je najfinejša šolska kreda, ki daleko prekaša vse importirane tovrstne izdelke.

„JUGOKREDA“ si je na mah osvojila trg v celi državi in to vsled prvovrstne kvalitete in nizkih cen. Uporabljajte le „JUGOKREDO“, ki se naroča v vsaki množini pri centralni pisarni

„JUGOKREDE“

Ljubljana, Kongresni trg 3/1.

Poizkusna šola

podaja sliko šole, ki se peča s študijem otroka (Vaškova-Barton), dalje poizkusne šole Bakulove na Mali Skali, Ulehlove šole na Dunaju; dalje vidimo tu nekaj poizkusov Bartošev z Jedličkovega zavoda, ki še dosti izpolnijo sicer precej revni oddelki. Ti zadnji poizkusi tvorijo del oddelka

skrbstva za pohabljenе otroke

in podajajo strokovni pregled vzgojnega in zdravilnega skrbstva za to deco, ki je razstavila tudi svoje izdelke, ki so prav zanimivi. Razstavljeni predmeti in modeli so izključno otroško delo teh pohabljenec. Prav tako imajo tu svoje izdelke slepi, kjer vidimo sedanje stanje vzgoje, pouka in zaposlenja gojenecv. Učni pripomočki, pisalni stroji, tabele, knjige, note in druge potrebščine so izgotovili gojenci brnskega zavoda za slepce. Poleg teh vidimo pregled in stanje zavodov za gluhoneme.

Oddelek pomožnega šolstva

in zavodov za zanemarijeno deco podajajo različne statistične preglede, ki nas pouče o stanju tega mladinskega skrbstva, fotografije in modeli pa nas povedejo v notranjost teh zavodov.

Razstava mladinskega zdravstva

in socialnega skrbstva predloži zdravniške preglede dokazanih napak šolskih otrok, statistike o tuberkulozi, otroški prehrani, o mlečni akciji, vzgoji otrok od strani pravilne prehrane, vzgoji k zdravemu življenju s pomočjo iger, šolskih nastopih, lutkovimi gledališči, pouku iz šol v prirodi, iz socialnega skrbstva države, dežele, okraja, občine in dobrodelnih društev itd.

Oddelek za samoizobrazbo in izvenšolsko delovanje učiteljstva

podaja pregled stremljenja učiteljstva po višji izobrazbi, pregled delovanja praške in brnske »Šole visokih pedagoških študij« in 28 diagramov ponazoruje posledice dela, ki ga vrši na kulturnem in socialnem polju učiteljstvo prostovoljno v šoli in izven šole v celi republiki.

Podkarpatska Rusija ima svoj lastni oddelek, kjer so razstavljeni predmeti, katere so izvršili učenci, črpajoči iz koncentracijskih projektov domovine. Vidimo učilnico in otroški kotic podkarpatskega otroka. Tudi

šolska statistika

podaja preglede o razvoju vseh navedenih šol od leta 1918. dalje do leta 1928. Tu vidimo diagrame, ki nazorno kažejo zdravstveno stanje šolske mladine, telesno in duševno rast in njeno razmerje do rodbin. Ponazor

Vzlic temu srečamo na delegaciji ljudi, ki imajo veselje nad majhnim in ki ne vidijo — ali nočejo videti velikega.

Naše gmotno stanje! Nižje plasti meščanstva živijo težje kot pred vojno. To vedo vsi. Moralisti pa lamentirajo, da je svet postal lahkoživ — ljudje baje raje živijo sami kot v zakonu, ker ne marajo nositi bremen in skrbi. So materialisti, dasi je včas človek imel vsaj toliko, da se je za silo preživljal v rodini, ne da bi mu bilo treba stradati zraven otrok.

Pa vendar se ne govori o našem gmotnem stanju po društvih. Devisko sramežljivo si je upala pri delegaciji na dan zaveda o našem gospodarskem položaju. Kje je vzrok tej sramežljivosti? Ali nas je sram bede? Ali nam imaginarna veličina našega ugleda brani ukvarjati se s takimi banalizičnimi stvarmi kot je stradanje?

LISTEK.

Glose o skupščini v Celju.

Delegacijska skupščina je obračun in proračun dela. Zato je velike važnosti za ves naš stan. Nekateri izvoljeni delegatje upoštevajo to tako, da jih sploh ni k skupščini, ali pa se jim zdi, da so odveč, kakor hitro so čuli nekaj poročil.

Če prihajajo k skupščini na svoje stroške, imajo proste roke. Če jih plača društvo, naj se drugič ne puste voliti, če ne vrše svoje dolžnosti. Od delegatov je odvisno zdravo in redno poslovanje organizacije.

V organizaciji imamo dve tretjini učiteljc. Med delegatinjami jih ni bila ena desetina. Kje je vzrok temu nesorazmerju? V sta-

jena je kvalifikacija in starost učiteljstva. Posebna skrb pa je posvečena onim šolam, ki so po prevaru doživele hude narodnostne sunki, to je v prvi vrsti šolstvo slovaško, podkarpatsko in pa manjšinsko.

Oddelek nemškega šolstva

je stavil povdarek na razliko med staro in novo šolo. Ima 6 pododdelkov: 1. Spominu J. J. Pestalozzija. 2. Literatura o novi šoli. 3. Materinsko šolstvo. 4. Povzdig in razčlenjenje prosvetnih ustanov v podeželski občini. 5. Koncentracija: a) Božič na enorazrednici, b) domoznastvo v meščanski šoli, c) zdravstvo na meščanski šoli in skrb za tiranje alkoholizma, d) Stifterova hiša v gozdu, e) izdelovanje pohištva v Šumavi, f) reka Laba, g) goslarstvu v Hebu. 6. Delovna združenja v smislu domoznastva: a) brnske šole, b) jezikovni otok v Jiglavu, c) premogovni kraji na meji Moravske in Šlezke, d) Praded, e) Kravarsko, f) Orliške gore, g) Krkonos, h) Slovaško.

Oddelek madžarskega šolstva

ponazoruje zaposlitev madžarskega prebivalstva na Slovaškem, v prvi vrsti kmetijstvo, ribarstvo in čebelarstvo. Življenje madžarskega naroda je podano z našivki, kroji, domačo obrtjo itd. Poleg tega so razstavljena tudi druga dela učencev, pisarni in ročni izdelki, risbe, fotografije šolskih poslopij in pokrajin.

Poljski oddelek

razstavlja zemljevid češkoslovaške Šlezije, na katerem so označene vse vrste poljske šole. Zraven so razstavljene fotografije in diapozitivi šolskih poslopij in slik iz šolskega življenja, dela učencev iz posameznih predmetov, izdelki deških in dekliških ročnih del, ki so jih izdelali pri literarnih predmetih.

VIII. Glavna skupščina UJU v Mariboru.

Velika udeležba iz vseh krajev države. — Radi Radičeve smrti skrajšan program. — Zaključek že v soboto zvečer.

Letošnja glavna skupščina se je vršila pod vtisom Radičeve smrti. Zagrebško poverjeništvu je že v četrtek brzojavilo drugim poverjeništvom, naj bi se glavna skupščina preložila, a je to bilo nemogoče, ker so bili mnogi delegati iz južnih krajev države že na potu. Radi tega je moral glavni odbor sklepati, kako bi se dalo izvršiti vsaj najvažnejše.

Seja glavnega odbora

se je vršila, kakor je bilo v programu javljeno ob 9. uri dopoldne. Manjkali pa so na seji beograjski in splitski člani glavnega odbora.

Predsednik Petrovič se je v uvodnih besedah spominjal smrti velikega voditelja in učitelja hrvatskega naroda Stjepana Radića in omenil, da je ta žalostni dogodek dovedel UJU do tega, da mora glavni odbor sklepati o izpremembi dnevnega reda. V počasenje spomina Radičevega so poslušali člani glavnega odbora predsednikov govor stoji in nato vzkliknili: »Slava mu!«

Sklepi glavnega odbora.

Glavni odbor je pričel nato sklepati v koliko naj bi se skril program skupščine in katere važnejše zadeve naj bi se rešile. Po kratki debati so se zjedini na sledeče:

Predsednik naj ima namesto svojega nagovora ob otvoritvi skupščine, spominski govor na Radića. — Pokojnikovi rodbini se pošlje iz skupščine sožalna brzojavka, a pogreba se udeležijo 10 članska deputacija UJU pod vodstvom tov. Vlade Petroviča. Za ljubljansko poverjeništvu sta bila določena v to deputacijo tov. Lapajne in Kopal.

Te uganke ni bilo mogoče rešiti na delegaciji.

Neki tovariš iz Beograda, ki živi z rodbino vred v podstrešju, je prosil organizacijo podpore. Delegacija se je prvi trenutek smejala, a se je potem zresnila. Nekateri so videli politični moment, drugi so videli organizacijskega.

Ne vemo, kako se bo stvar rešila. Pozabili pa smo, da je pismo govorilo o pomankanju. Ne en sam delegat ni povdaril, naj bi se pomagalo zaradi stiske. Kje je ljubezen do bližnjega? Kam hoče vzgoja, če zavrže svoje temeljne resnice?

Nismo se smejali bedi, a zdi se mi, da smo frivolno govorili o njej.

Veste, kaj je Rotary club? To je organizacija, ki jo imajo zadnja leta po vseh mestih, kjerkoli je kaj industrijalec in trgovcev. V teh klubih se shajajo in posvetujejo o svojih stvareh. Namen jim je, dvigniti izobrazbo in sposobnost industrijskega in trgovskega sveta. Torej nekaki samoizobraževalni krožki!

Kako bi mi pognali idejo takega Rotary kluba, če bi imeli ona sredstva, ki jih imajo industrijalci in trgovci!

Družboslovje pravi, da v družbi ni miru. Načelo konservatizma se upira načelu napredka, progressa. Zato pa: panta rei — vse teče! Z drugo besedo: razvoj gre svojo pot in se ne meni za one, ki bi radi ustavili kolesje.

Samo pri nas ne bi smeli imeti napredka. Kolovozi naše organizacije so tako izredno dobri, da so vozili po njih zelo uspešno že pred petdesetimi leti. Ni to neoporečen dokaz njih vrline?

Ali pa je treba stisniti nekoliko zavore, ker učiteljstvo že itak vidi za petdeset let

Oddelek za opremo učilnic

razstavlja šolsko opremo, posebno različne vrste in tipe šolskih klopi, ki se izdelujejo na Češkem. V paviljonu so nameščeni trije projekcijski aparati, ki kažejo slike iz vseh panog narodnega šolstva vseh narodov, ki žive v češki republiki, prav tako tudi slike iz zdravstvenega in socialnega skrbstva za mladino. Ker pa se življenje po sedanjih šolah ne da zadostno ponazoriti le z izdelki učencev, zato je priskočil na pomoč moderni film, ki je ovekovel pomembne scene iz šolskega življenja in ki se na razstavi tudi predvaja. Prvi film prikazuje vpliv J. A. Komenskega na razvoj češkoslovaškega šolstva. Uvod prikazuje ločitev Komenskega od svoje domovine, njegovo prerokbo o samostojnosti češkega naroda, prizore iz stare šole, prizore iz sedanjih šole materinske, osnovne in meščanske, pouk v raznih predmetih, pouk v prirodi, izprehode, obiske industrijskih naprav. Drugi film kaže osnovne in meščanske šole nemške in konča s prošlavo spomina J. J. Pestalozzija. Tem slede prizori iz poljskih in madžarskih šol. Tretji film nas pouči o delovanju družbe za proučevanje otrok in nam ponazorijo skrb za mladino s telesnim in duševnim napakami.

Solstvo glavnega mesta Prage ima svojo posebno razstavo, ki je nameščena v pritličju paviljona praškega. Prav tako imajo brnske šole svojo posebno razstavo v prvem nadstropju brnskega paviljona. Ta razstava ima najlepše izdelke učencev in obenem najzornjšo opremo vseh vrst šol.

Šolski vrt

je vzorno urejen in obdelan na ploski 15 arov s 15 oddelki in se nahaja zraven paviljona za stavbarstvo in v sosesčini vrtnarske razstave.

dne se je zbralo v zborovalni dvorani nad 1200 udeležencev iz vseh krajev naše domovine, ki so zasedli povečini galerije, kajti v dvorano so imeli vstop le pooblašeni delegati.

Verifikacija pooblastil.

že pred 15. uro so začeli tajniki posameznih poverjeništev pregledovati pooblastila posameznih delegatov in ob otvoritvi glavne skupščine je bilo ugotovljeno, da se je udeležilo 136 društev z 280 delegati. Ker je pa prislo mnogo delegatov šele s popoldanskimi vlaki, so se mogli isti udeležiti skupščine šele, lko je bila ponovno odprta ob 17. uri in je bilo tedaj navzočih nad 500 delegatov.

Otvoritev glavne skupščine.

Ker se je pregledovanje pooblastil vleklo, je mogel predsednik tov. Petrovič otvoriti glavno skupščino šele ob 16. Že ob prvih besedah predsednika je pričela opozicija motiti njegov govor z ostrimi medklici. Že je izgledalo, da se bo vršila skupščina na isti žalosten način kot v Škoplju, kjer je opozicija s svojim nastopom preprečila vse resno delo. — Toda lko je tov. Petrovič omenil smrt Stjepana Radića, so burni medklici utihli in vsi prisotni so stoji poslušali

govor predsednika.

Tov. Petrovič je takoj v začetku omenil, da zagrebško poverjeništvu ni imelo pokrajinske skupščine radi velike žalosti, ki je bila prizadeta hrvatskemu narodu s smrtjo Stjepana Radića. Toda žalost Hrvatov je tudi naša žalost, ker je bil z Radićem položen v grob učitelj in voditelj vsega kmetijskega ljudstva v naši domovini. On je dobro poznal kmeta, a poznal je tudi svoj narod. — »Slava!«

Sožalna brzojavka Radičevi rodbini.

Skupščina je nato sprejela predlog, naj se pošlje rodbini pokojnega Stj. Radića sledeča brzojavka: Glavna letna skupščina UJU dne 11. avgusta v Mariboru Vam izreka v globoki žalosti nad nesrečo, ki je zadela Vas in ves jugoslovanski narod s smrtjo velikega patriota in prosvetitelja, bivšega ministra prosvete Stjepana Radića, globoko sožalje, neumljivemu pokojniku pa največje priznanje in spoštovanje. Hvala in slava Stjepanu Radiću. — Predsednik UJU Vlada Petrovič.

Volitev odsekov in zapisničarjev.

Pred volitvami posameznih odsekov je bila prečitana tudi pozdravna brzojavka, ki je bila poslana Nj. V. Kralju in jo je skupščina z velikim odobravanjem soglasno sprejela.

Predsednik je nato prečital imena delegatov, ki jih je glavni odbor predlagal v posamezne odseke. Skupščina je predlog sprejela in ko so bili izvoljeni še zapisničarji in overovatelji zapisnika, je predsednik pozval odseke, naj prične s svojim delom in prikinil skupščino.

Nadaljni potek skupščine.

Ob 17. se je zopet začelo prekinjeno zborovanje. Prvi je poročal v imenu odbeka za pravila tov. Škavič in predlagal, da se stavi debata o spremembi pravil z dnevnega reda. Njegov predlog je bil soglasno sprejet. — Odešek za proračun je sprejel z vsemi glasovi proti nemu predlog, naj se članarina zniža od 15 na 10 Din, a proračun naj se objavi vsaj 1 mesec pred skupščino v »Narodni prosveti«.

Glede nabiranja za Jugoslovanski Djački dom je bil odešek za proračun mnenja, naj se organizira zbirka prostovoljnih prispevkov po vseh poverjeništvih in društvih in naj se prispevki za istega ne vnašajo v redno članarino.

Vsi predlogi tega odbeka so bili soglasno sprejeti.

JOSIP DOLGAN:

Učni načrt kmetijske delovne šole.

II. razred.

Seme: Kožica; škrob; kalica; koliko semen je skalilo od 100 zrn; katero seme ima več ali manj škroba; od katerega semena dobi kal več hrane; katera kal dlje časa jemlje hrano iz semena; kje postane list zelen; koliko kalčnih listov ima vsako seme; odkod dobi rastlina potem hrano; čistilnik za seme; od dobrega semena dobro seme.

Radodarnost: Revezu so dali seme za setev; pomagali so pri setvi in saditvi; zorali so mu; trdosrčnost.

Kunci: Po hlevu; po vrtu; v zabojih; v kunjih hlevčkih; najboljši zrak; največ prostora; vrste kuncev po velikosti, usseh in barvi; hrana; goli mladiči; dobra mati; mokra trava; napetost; trava iz mokrih travnikov; metljivost; psi in mačke; teža; cena; korist.

Ptice: Lastavice; škorci; postovke; kosi; strnadi; slavci; sinice; škrcanci; ščinkovci; mali srakoper; veliki srakoper; kje gnezdi; kako so narejena gnezda; iz česa; samec; samica; znašanje; jajčeca; velikost in barva; mladi ptički; goli in slepi; mišja dlaka; v palčkah; z čim krmi samica mladič; korist; nežnost; usmiljenje; ljubezen do ptic; ptiči po mestih; krutost in surovost.

Apno: Apnenec; apnenica; apneničarji; težko delo; kje delajo apnenico; drva; koliko časa gori; živo apno; pepel; kdo je gošpodar apna; cena kvintalu; kako gasijo apno; jame za apno; raba; lepljivost; žveplena kislina na apno; žveplena kislina na apnenec; oglenčeva kislina; žveplena kislina na starem ometu ali beležu; odkod je prišla oglenčeva kislina v omet; apno kot gnojilo; po katerih travnikih so gnojili z apnom.

Na to se je razvila tudi precejšnja debata o Internacionalni federaciji učiteljskih združenj, katere član je tudi naše združenje, in so jo nekateri delegati smatrali za dobro, drugi pa za slabo ustanovo. Opozicija je očitala glavnemu odboru, da je včlanil UJU v Internac. federacijo brez pooblastila članstva.

K besedi se je javil tudi znani vodja opozicije tov. Todorović, ki je v kratkih besedah grajal postopanje vodstva. Delo izvršnega odbora ni po njegovem mnenju pravilno, ker hoče z novimi pravili podvreči vso organizacijo edino svojemu vplivu. Če noče izvršni odbor razpada organizacije, naj postopa po resoluciji slovenskega učiteljstva.

Tov. Hreščak, ki je obrazložil stališče slov. učiteljstva z ozirom na resolucijo glede spremembe pravil, je povdarjal, da pridejo vsi spori osebni in načelni do izraza na glavni skupščini in ovirajo, oziroma sploh preprečajo resno delo. Če se hočemo izogniti takim incidentom na glavnih skupščinah, je treba spremeniti pravila v smislu resolucije, ki jo je sprejelo slov. učiteljstvo na svoji zadnji pokrajinski skupščini. Spori naj se poravnajo doma in ne na glavnih skupščinah. To pa je mogoče le, če je stanovska organizacija zgrajena na federativni podlagi. Velik aplavz, ki ga je žel tov. Hreščak za svoja izvajanja, priča, da so vsi delegati za spremembo pravil v našem smislu — le žal, da se v pravih ni razpravljalo na sedanji skupščini. Za tem je prečital tudi verifikacijski odbor svoje poročilo, ki je bilo soglasno sprejeto. Kot zadnji je poročal referent odbeka za »Izveštaje«, ki je predlagal, da naj skupščina sprejme izveštaj v celoti. Glasovanje se je vršilo na znani način — z nekoliko glasovi »Prima se!« je bil izveštaj sprejet.

Zaključek skupščine.

S tem je bilo končano delo, ki ga je imela rešiti skupščina. Predsednik tov. Petrovič se je z lepimi besedami zahvalil Mariborskemu učiteljskemu društvu, ki je storilo vse, kar je bilo v njegovi moči, da se izvrši skupščina čim dostojnejše. Gostom je pripravilo mariborsko učiteljstvo vse udobnosti, ki jih je mogoče ob takih prilikah pripraviti, za kar mu bo učiteljstvo iz vse države zelo hvaležno. Ob 19. uri zaključil nato predsednik skupščino.

Izleti gostov.

Po končani skupščini so se gostje v več skupinah udeležili izletov, v Rogaško Slatino, električno centralo na Fali, na Bled, a nekateri so se odpeljali tudi v Gradec in na Dunaj.

Razstava.

Veliko pozornost vsega učiteljstva je zbudila razstava, ki je bila prirejena na II. dekliški meščanski šoli v Cankarjevi ulici. Mladinska literatura je bila razstavljena pod devizo »Kaj čita naša mladina.« Razstavljene so bile srbske, hrvatske in slovenske mladinske knjige, ki so v celoti nudile pestro sliko in si je mogel marsikdo napisati naslove posameznih knjig, ki jih še nima v šolski knjižnici.

Pod naslovom »Otrok in ne snov« je bilo razstavljenih mnogo knjig in revij o delovni šoli in šolski reformi sploh. Ogromna, skoro izključno nemška literatura o šolski reformi nam kaže pot, ki jo ima naše šolstvo še pred seboj.

Deška meščanska šola je razstavila izdelke deških ročnih del. Veliko število izdelkov iz lesa, ilovice, lepenke, palčice itd. priča, kako lepi uspehi se lahko dosežejo z marljivim in sistematičnim delom. Vse slovensko učiteljstvo mora biti hvaležno za trud, ki ga je imelo Mariborsko uč. društvo, da je nudilo našim tovarišem iz južnih krajev toliko lepega in prijetnega, da se bodo z veseljem spominjali na Slovenijo.

V. M.

Čebele: Matica, delavke in troti; oblika; želo; glava; oči; tipalnice; usta; krila; oprsje; noge; zadek; obročka; po katerih cvetlicah letajo; nektar pijejo; cvetni prah na nogah; vosek; prenašajo prah od cvetice do cvetice; roj; matica v roju; stara in mlada matica; satje za delavke, trote in matico; roj iz novega panja; ali je več čebel v novem ali starem panju; orodje pri rojih; ameriški panj; ali je v panju ostalo še kaj medu od lanskega leta.

Pašnik: Ali so ga kaj izboljšali; gromovje; s čim se gnoji; kakšna trava raste; ali so listi sočni ali trdi; ali je boljši skupni ali zasebni pašnik; čigava živina se pase; koliko jo je; ali prižene vsak svojo živino; skupni pastir; zakaj nimajo skupnega pastirja; zakaj ne pasejo; otroci kot pastirji; ravnanje z živino; sirovosti; kako bi lahko delali tudi dobro; čitanje na paši; vesela živina; gibanje; zrak; svetloba.

Sadno drevje: Cvetje; čaša; cvetni listi; prašniki; pestiči; cvetišče; iz česa se dela sad; ali je dosti cvetja; vreme; cvetoder; škropljenje z galico; letina; kateri sad bo obrodil; kateri ne bo obrodil; kateri je tudi lani obrodil, kateri ne; katero drevo je letos preveč obrodilo; vse cvetje se ne razvije v sad; zelene mladike; popek za listom; lepota; katerega drevesa cvetje je najlepše in najbolj dišeče.

Delo: Delo povsod; kaj bi bilo brez dela; kmet dela tudi za druge; kdo zaničuje delo; kdo nič ne dela; kdo dela le malo; spoštovanje do dela.

Čas je zlato: Vreme spomladi; vse ob pravem času; kdor zamudi čas; v šoli treba uporabiti vsak čas.

(Dalje prihodnjič.)

J. C. KOTAR

drogerija, parfumerija
Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Pedagogika? — Socijologija?

Tovariš Mihajlovič je tudi tostran Save znan kot vnet delavec za zboljšanje socialnih razmer. Na vseh koncih in krajih čutimo pritisk teh razmer in seveda razumemo, če mu je težko gledati, kako stoji večina tovarišev v tem boju nedelavno ob strani. V zadnji številki »Učiteljskega Tovariša« pozivlja na sodelovanje in kaže tudi pot: študij socijologije. Študij pedagogike, ki ga smatra druga skupina delavcev kot pravo pot k obnovi družbe, on odločno zavrača, češ, da je pedagogika neplodna za to.

Naj mi tov. Mihajlovič dovoli, da ga opozorim na njegovo temeljno napako; on nič ne upšteva moderne pedagogike. Navajam nekaj njegovih izrekov, ki dokazujejo to: »Vsa vrednost pedagogike je v metodologiji.« — »Pedagogika zagovarja današnja šolastična, mrtvo šola.« — »Individualna (?) psihologija in današnja (?) strokovna pedagogika ne gledata na fakta. V njej je nakopičenih mnogo besed brez smisla in značaja.« — »Današnja pedagogika tiči globoko v konzervativizmu in razredni ideologiji. Njena nevtralnost in današnji socialni borbi je groba neresničnost.«

Vsi ti očitki so res upravičeni, če se pri stvari povsod stara pedagogika; a nove pedagogike ti očitki absolutno ne zadevajo. Nova pedagogika se je otrsela nadvlade ideologij in dogem ter se postavila na najrealnejšo podlago, ki je možna: na psihologijo. Cilj nove pedagogike je srečen človek, srečen individuij. Nova psihologija (zlasti individualna psihologija in psihoanaliza) pa je pokazala, da se doseže to le, če je razvoj človeka organski, t. j. če se vse njegove prave sile lahko svobodno in harmonično razvijajo. Psihologija skuša zdaj dojeti vse te prave sile in pota njihovega razvoja. Delo, ki je že storjeno, je ogromno, in nudi pedagogu že dovolj sredstev, da se loti svojega novega dela. V izvrševanju tega dela mora nova vzgoja preprečevati neposredno vmešavanje raznih kulturnih tvorb v svoj delokrog; ker vsaka hoče nataktniti že otroku svojo ideologijo na glavo in si ga tako zasigurati; s tem mu seveda prepreči samobitno rast in ga ovira, da najde samega sebe. Nova vzgoja odklanja vmešavanje vseh teh tvorb, ne samo te ali one! S tem pa nikakor ni rečeno, da nova pedagogika zanika pomen teh kulturnih tvorb. Ona marveč hoče, da se človek v svojem času svobodno odloča za to ali ono tvorbo (versko, socialno, gospodarsko i. dr.) in ji prinese svojo nepotvorjeno, torej humano silo. S tem te tvorbe stalno pomlaja in jih dela relativno popolne; relativno, ker nič ni absolutno dovršene, vse je samo prehod. Vse te tvorbe vrše ali so vršile svojo družabno-biološko misijo; tudi Cerkve. V obliki seveda, ki se je podala iz vsakokratne družabne konstelacije.

Ker pri novi vzgoji ne gre zgolj za srečo tega ali onega, temveč za srečo vseh, dobi sreča tega svojo naravno mejo ob sredi družbe; potreba po razvoju socialnega čustva se torej podaja iz te pedagoške usmerjenosti sama po sebi. S tem pa sploh ne greši proti principu samobitne rasti; kajti psihologija kaže, da je to čustvo konstruktiven del osebnosti in se mora udeleževati že iz subjektivne potrebe. Človek s harmonično rastjo je torej že sam po sebi socialen, dober!

Študij in praksa moderne pedagogike torej nujno vodita v obnovo družbe, in sicer — kar se mi zdi posebno važno — od znotraj navzven. Boljši družbi je predpogoj boljši

človek. In študij socijologije? Menda vendar nima namena, da nas opozarja na razne socialne krivice; te vidimo tudi brez študija socialnih sistemov. Tudi žal ni v naši moči, da bi jih odpravljali; to je naloga socialnega in zdravstvenega skrbstva. Ta študij pa lahko navduši za to ali ono socialno obliko in žene človeka, da jo realizira. Za to ima dve poti: vzgojo in revolucijo. Revolucijsko pot izključujem, ker gotovo tudi tov. Mihajlovič ve, da za idealno družbo naše mase niso zrele niti intelektualne, niti moralne. Revolucija povzroča samo kaos, nadaljuje z boleznijo kot rekturo ob realnostih in zavrže blizu tam, od koder je izšla. To dokazuje tudi gigantski poskus Rusije; prejšnji vodilni ljudje so sicer izginili, družabna struktura pa se razvija zopet v smeri k prejšnji obliki. In vzgojna pot? Otroku bi v tem slučaju vsiljevali neko ideologijo, mu s tem zatrli njegov svobodni pogled in vezali njegovo svobodno akcijo. Dosegli bi to, kar tov. Mihajlovič naravnost odklanja: Človek te pedagogike bi bil »mumija, človek v futralu«. Seveda, ta futral bi bil čisto nov in lepše barve; a za nas je futral futral. Vsiljevanje te nove ideologije otroku odklanjamo ravno tako kakor vsiljevanje vseh obstoječih. Od kod pa sploh vemo, da bo ta ideologija aktualna takrat, ko pride otrok v dobo akcije? Čas silno hiti in se spreminja, a nihče ne more znati, kako. Če smo otroku z vzgojo razvili socialno čustvo, je to vse, kar moremo storiti v interesu socialne vzgoje, je pa tudi dovolj. Stara šola seveda tega čustva niti najmanj ne goji.

Res je, da nova šola ne more časa diktirati; a za to tudi ne gre! Ker šola kot del socialnega organizma mora agirati in reagirati. Vsaka diktatura zruši harmonijo in izpodreja vitalnost. Res je tudi, da pedagogika je istočasno tudi politika; toda ne politika kot diktatura (pri nas se ta dva pojma že naravnost istovetita), temveč politika kot stalno ugašanje vseh življenjskih faktorjev v harmoničen akord. Potom politike si šola za sigurnost, da lahko nemoteno vrši svojo družabno nalogo; v tem smislu se naj učitelj udeležuje v politiki. Tu ga čaka stalna borba.

Biološka naloga šole v organizmu družbe je torej po nazoru nove pedagogike ta, da dovaja družabnim tvorbam vedno svežih sokov; te tvorbe namreč po svoji naravi težje za tem, da se v svojem vsakokratnem stanju zabubljajo in izgube zveze z življenjem; s tem pa povzročajo trenje v družbi. Učitelj se torej ves posveti negi organske rasti otrokove, bodi njegov prijatelj in zaščitnik. Naravno, da mu daje najboljšo oporo za to študij pedagogike z njeno najvažnejšo pomožno vedo: psihologijo. Ta študij bodi obvezen! Da se pa učitelj vneša za to ali ono ideologijo, je njegova individualna pravica, če se je hoče poslužiti. A to ne sme motiti njegove poklicne naloge! Moram reči torej obratno od tov. Mihajloviča: »Socijologijo kot prvo in temeljno vedo v učiteljski samozobrazbi odklanjamo. Tovariši naj jo študirajo po svojih osebnih potrebah.«

Če se bo tov. Mihajlovič seznanil z novo pedagogiko, ne vem, če se ne bo vendar tedaj znašla pri zasledovanju istega cilja tudi na istem potu: z novo vzgojo k novi družbi. Njegovo sodelovanje bi v naših vrstah posebnost visoko cenili.

A. Osterc.

VIII. Pokrajinska skupščina UJU — poverjeništvo Ljubljana.

(Konec.)

Predlogi in resolucije odsekov.

Po sprejetju proračuna so prišla na vrsto poročila odsekov, njihovi predlogi in resolucije.

Predlogi tiskovnega odseka.

Tiskovni odsek je stavil delegaciji sledeče predloge, ki jih je izdelal na podlagi doslejših predlogov okrajnih učiteljskih društev. Delegacija je te predloge po krajši debati soglasno sprejela.

»Popotnik«: 1. »Popotnik« naj ostane obvezen, kakor doslej.

2. Poverjeništvo naj skliče takoj anketo o urejevanju »Popotnika«, ki naj podrobno določi smernice in pogoje pod katerimi se mora urejevati list. Ti sklepi so obvezni tudi za »Popotnikovega« urednika. Ob sebi umevno mora na tej anketi sodelovati tudi »Popotnikov« urednik.

3. Ob priliki volitev ožjega sosveta oziroma vodstva poverjeništva, naj se načeloma razpišejo vedno tudi uredniška mesta vseh treh listov.

»Zvonček«: 1. »Zvonček« naj se priključi Mladinski Matici. Ta naj pridobi in izvede organizacijo sodelovanja, propagando za list med članstvom in mladino ter daje nasvete. Urednik »Zvončka« naj bo stalni član Mladinske Maticе ter naj se to vnese v pravilnik. Mladinska Matica naj riskira primerno vsoto, da izvede znižanje naročnine listu. Ta vsota naj se krije z zvišanjem naklade ob istočasni propagandi za list in vsebinskem dvigu lista.

2. Delegacija se opozarja na velike terjatve, ki teže »Zvonček«. Ukrene naj po potrebi, da se ta dolg žimprej izterja, sicer bo padlo kritje na našo stanovsko organizacijo.

3. V proračunu za poslovno leto 1928/29. je postavka za sodelništvo »Zvončka« pre nizka. Ta postavka ne sme biti fiksna. Delegacija naj dovoli, da se ta postavka lahko primerno zviša, če se število naročnikov dvigne.

»Učiteljski Tovariš«:

1. Naše glasilo »Učiteljski Tovariš« naj bo v bodočem letu verna slika našega neizprosnega boja za izboljšanje materialnega položaja in naj se organizira iz poverjeništva akcija za zbiranje tozadavnega gradiva za list.

»Mladinska Matica«:

1. Dosedanji odbor Mladinske Maticе, ki je bil v zmislu lanske pokrajinske skupščine samo kooptiran, naj letošnja pokrajinska skupščina potrdi.

2. Pravilnik Mladinske Maticе naj ostane neizpremenjen.

3. Predlogi društev, ki tangirajo Mladinsko Matico se odstopijo odboru, da jih upošteva v kolikor more, ker ne vsebujejo ničesar bistvenega.

Slovenska šolska Matica:

1. V interesu dviga Slov. šolske Maticе bi bilo, da bi izšla vsa dela, ki tangirajo modernost in stremeljenje po reformi šole pod okriljem Slov. šolske Maticе. Delegacija pa konstatira, da izidejo sedaj nekatere publikacije izven njenega okrilja. Odboru Slov. šolske Maticе priporočamo, da dožene vzroke in jih v interesu stvari odpravi.

Vsi predlogi so bili soglasno sprejeti.

Odsekov referent je pred obravnavo predlogov v celoti prečital delegaciji dopisa »Popotnikovega« urednika tov. Pavla Flereta in urednika »Zvončka« tov. E. Gangla, v katerih sta izražala svoje pomisleke in svoje naziranje glede urejevanja listov. Enako je omenil tudi vse predloge okrajnih učiteljskih društev, ki zadevajo tisk.

Resolucije odseka za obmejno šolstvo.

1. Konstatujemo, da razmere na obmejnih šolah niso najboljše, zato prosimo merodajne faktorje, da posvečajo temu šolstvu posebno pažnjo — posebno v Prekmurju.

2. Ob priliki 10-letnice našega osvobodjenja naj se sestavi pregledno spomenico o

KRZNA

Bela krzna nimajo za okras sobe nobene vrednosti, če zares niso čisto bele barve.

Taka krzna čistite lahko zmešajte z »RADIO-NOM« brez velikega truda.

Napravite raztopino »RADIO-NOM« v mrzli vodi in krtačite s to raztopino krzno v ravnih potezah.

Nato morate s čisto vodo dobro izprati, da izgine »RADION« in nesnaga.

Potem posušite krzno v blagi toplini, a nato ga okrtajte, pa bo kot novo in belo kot sneg.

uspehih in neuspehih šolstva ob meji, z nasveti dobrih poznavalcev razmer, kako naj se popravijo pogoje oziroma kako naj se delo v bodoče nadaljuje.

3. Obsojamo pisanje nekaterih časopisov, posebno madžarskih, ki sistematično rovarijo proti učiteljstvu in uradništvu, z namenom, da bi zmanjšali njihov vpliv med narodom. Obžalujemo, da oblasti kot cenzurni faktor, dopuščajo tako pisanje.

4. Naredba o krajevnih šolskih odborih naj se izvaja, kakor to predpisuje naredba sama na vseh vrstah šol v Prekmurju.

5. Državne šole v Prekmurju so v najslabšem stanju, ker se že več let niso popravljale, zato naj jih državna uprava takoj temeljito popravi in jih izroči v dobrem stanju občinam, kakor zahteva to več odredb ministrstva prosvete.

6. Naredba, da starši sami določujejo na manjšinskih šolah v kake razrede hodi njihova deca, naj se ukine in se določi, da se materni jezik določa po navedbi ljudskega štetja leta 1921.

7. Ker živi učiteljstvo na obmejnih šolah v izrednih prilikah, naj se mu za njegovo težavno delo prizna posebne doklade, kakor se je to priznalo v drugih pokrajinskih učiteljstvu in drugemu uradništvu.

8. Z zadovoljstvom ugotavljamo, da je CMD velika podpornica obmejnega šolstva, ona je edina institucija v narodu, ki posveča pri svojem obrambnem delu vse svoje moči in gnotna sredstva šoli in učiteljstvu. Zato priporočamo vsemu učiteljstvu, da posveča družbi večjo pažnjo in z vneto sodeluje v njenih podružnicah.

K resoluciji odseka za obmejno šolstvo je povdaril pov. Skulj, da bo prvo sejo ožjega sosveta sklical v Prekmurju. Na to sejo bodo povabljeni tudi zastopniki tamkajšnjih prosvetnih oblastev in nekateri drugi dobri poznavalci obmejnega šolstva. — Resolucija je bila soglasno sprejeta.

Predlogi šolsko-upravnega odseka.

Sprejeti so bili sledeči predlogi:

1. Organizacija naj vodi v bodočnosti najodločnejši boj za izboljšanje našega materialnega stanja, ki je danes obupno. Naš boj se ne sme omejiti samo na to, da si ohranimo kar imamo, ampak mi se moramo borovati za zvišanje naših prejemkov.

2. Pokrajinska skupščina naj izbere referenta za državno skupščino, ki bo poročal o našem obupnem gnotnem položaju ter zainteresiral državno skupščino za boj za izboljšanje našega materialnega stanja.

3. Upravitelje se naj honorira za upraviteljske posle analogno kakor ravnatelje srednjih in meščanskih šol, na ta način, da se jim štejejo in plačajo nadure.

4. Zakon o osnovnih šolah, ki je bil razširjen na celo državo se naj izvede glede brezplačnega stanovanja in kuriva tudi v Sloveniji in se naj prizna in da učiteljstvu brezplačno stanovanje in kurivo.

5. Določijo se naj primerne nagrade za nadure.

6. Draginjske doklade na deželi se naj izenačijo z istimi v mestu. Učiteljstvu težavnih hribovitih krajev se naj prizna posebne doklade.

7. Poročenim učiteljicam se naj izenačijo draginjske doklade.

8. Učiteljstvu na enorazrednicah se naj dajo posebne doklade.

9. Dolžne razlike se naj takoj izplačajo.

10. Upraviteljem in učiteljem na težjih položajih se naj dajo doklade 200—500 Din, sreskim šolskim nadzornikom 1000 Din, oblastnim šolskim nadzornikom pa 1500 Din, in sicer iz kreditov, ki so ministrom na razpolago za posebne doklade uradnikom.

11. Organizacija naj izposluje, da bodo disciplinske uredbe čim, zakona tudi polno veljavne za učiteljstvo.

12. Skličejo se naj sreske učiteljske konference, katere naj plača država.

13. Sreske učiteljske knjižnice naj ostanejo in naj jih šolska oblast primerno dotira.

V oblastih pa naj se ustanovijo oblastne knjižnice, ki naj vsebujejo taka strokovna in specialna dela, kakršnih si sreske knjižnice ne bi mogle nabaviti.

14. Uradniškemu savezu v Beogradu se naj izreče nezaupnica. UJU naj stori priporočne korake, da se prenese vsaj začasno centrala v drugi kraj in v druge roke. V vseh krajih se naj ustanovijo krajevne organizacije čim, saveza.

15. Celibat učiteljic se naj odpravi oziroma je skrbeti za to, da se ne uvede z novim šolskim zakonom.

16. Organizacija se naj zavzema za učiteljevo vojake in novince ter dela nato, da se jih čimprej nastavi ter poskrbi potrebni kredit.

17. Za nastavljanje učiteljstva naj velja zopet stari red. Pri nadomeščanju odsotnih učnih oseb se naj označi v dekretih točno doba za katero so nameščeni, da se ne bo zgodilo več, da bi bile na eni šoli naenkrat učne moči kot nadstevilne odpuščene, ki so dobile mesto po razpisu.

18. Krivice, ki so se godile pri nameščanju se naj odpravijo.

19. Pri obravnavi šolskih zamud se naj ravna točno po zakonu. Kuluk se naj spremeni v zaporno kazen.

20. Šolski mladini se naj dovoli samo sodelovanje pri šolskih prireditvah in pod nadzorstvom učiteljstva.

21. Prebitki v šolskih proračunih se naj stekajo v šolske fonde.

22. Odborni zneski proračunov krajin šolskih odborov, določeni za posamezne namene se naj porabijo samo za določene namene. Upošteva se naj odvojeno mnenje šolskega upravitelja. Onemogočiti se mora redukcija odobrenih proračunov po občinskih uradih.

23. Vsako pobiranje prispevkov v šoli je prepovedano.

24. Šolske knjige vsem učencem naj poskrbi šolski odbor.

25. Cene šolskim knjigam naj se znižajo.

26. Šolska oblast naj naroči raznih knjig šolam le priporočila ne pa diktira. V to svrho naj šolska oblast dostavi šolskim upraviteljem koncem šolskega leta seznam priporočenih knjig, s tem se prihrani oblastovno delo in papir. O nabavi knjig pa naj odloča učiteljska konferenca.

27. Šole se naj ne sili več k razpečevanju sreč in drugih predmetov.

28. Učni načrti, ki so bili izdani, se naj v Sloveniji ne uporabljajo, ker niso za naše razmere prikladni.

29. Šolske počitnice naj ostanejo dosedanje poletne, in sicer iz higienskih in pedagoških razlogov. Odstavek v načrtu šolskega zakona, ki govori, da se določajo glavne počitnice krajevnim razmeram primerno, se naj črta.

30. Prestop učencem v srednje in meščanske šole se naj dovoli šele po končanem petem šolskem letu.

31. V učiteljstvu se naj sprejme samo gotovo število gojenk, da se zabrani nadprodukcija učiteljic.

32. Učiteljska izobrazba se naj na ta način reorganizira, da se odpravijo učiteljska, se zahteva popolna srednja šola in pedagoška visoka šola.

33. Organizacija protestira proti temu, da ni bil pozvan v komisijo za učiteljsko izobrazbo noben član Izvršnega odbora UJU v Beogradu.

Med debato o predlogih je bil sprejet tudi sledeči predlog tov. Požarja:

Učiteljem ekskurentnih šol naj se izplačujejo potnine in nagrade za nadure v mesečnih, v nazajšnjih obrokih, pri čemer veljajo glede potnin načelo, da je tudi ekskurentni učitelj kot državni uradnik upravičen do plačila 6 Din od vsakega kilometra prehojenega pota.

Poverjeništvo deluj na to, da pridejo ekskurentni učitelji takoj do izplačila v minulih letih težko zasluženega.

Na koncu svojega poročila je predlagal poročevalac šol. uprav. odseka tov. štruktelj, naj bi delegacija odobrila oba šolsko-upravna odbora, ki sta bila nominirana po skupščini v Kranju od strani poverjeništv. Predlog je bil soglasno sprejet in oba odbora ostaneta z vsemi dosedanjimi člani še nadalje v funkciji. Oba imata pooblastilo pritegniti k posvetovanjem tudi eksperte oblastnih odborov.

Predlogi odseka za nadaljevalno šolstvo.

1. Ko razpravljamo o nadaljevalnem šolstvu, smo si svesti, da rešujemo prevažen nacionalen problem poklicne vzgoje ter gospodarskega in kulturnega dviga najširših plasti našega naroda. To šolstvo nadaljuje pri zrelejši mladini vzgojno in izobraževalno delo osnovne šole ter ga v poklicni smeri spopolnjuje in pogloblja. Osnovna in nadaljevalna šola sta neločljivo združeni in v svoji sintezi šele predstavljata ljudsko šolo v pravem pomenu besede. Zato je nadaljevalno šolstvo zadeva vsega osnovnošolskega učiteljstva. Kdor bi hotel umetno ločiti nadaljevalno šolo od osnovne in nam s tem vzeti iz rok nadaljnjo vzgojo one mladine, ki smo ji bili v njeni otroški dobi vodniki in učitelji in ki jo zato poznamo, ta bi nam vzel najjačji impulz za naše prosvetno delo med narodom in za naše stremenje po spopolnitvi strokovne izobrazbe. S to ugotovitvijo utemeljujemo in podpiramo svojo zahtevo, da se nobeno vprašanje, zadevajoče nadaljevalno šolstvo, ne rešuje mimo nas in brez nas.

2. Nadaljevalna šola noče biti nobena slaba kopija ali zaslon nadomestilo strokovnih šol, ampak hoče biti poklicno vzgajališče v najboljšem pomenu besede, hoče polagoma postati središče in ognjišče vsega ljudskega prosvetnega dela v svojem okolju in najboljša opora kmetijskim strokovnjakom pri njih kmetijsko-pospeševalnem delu.

3. Radi važnosti in posebnosti njene naloge potrebuje učitelj za uspešno delo na njej temeljite priprave, in sicer v treh smereh: Učitelj nadaljevalne šole mora biti tako strokovno kot metodično in pedagoško za svoje delo usposobljen, mora pa razen tega imeti tudi jasen pogled na vse življenske razmere in probleme ljudstva med katerim deluje. Za tako pripravo ne zadostujejo kratki tečaji, ki morejo imeti le namen, že izkušene, praktične učitelje in učiteljice upeljati v njih delo v šoli, ampak je potrebno posebno izobraževališče z daljšo učno dobo.

4. Mnenja smo, da rabi učitelj, ki hoče svoje mesto med kmetiskim ljudstvom izpolniti, vsaj tako temeljito izobrazbo kot meščansko-šolski učitelj, seve v drugi smeri. Ne želimo si za naše namene kako višjo pedagoško šolo po vzorcu obstoječih, ampak želimo si praktično urejen zavod, kjer bo podeželski učitelj našel vse, kar potrebuje za svojo obsežno, težavno in odgovorno nalogo med našim kmetiskim ljudstvom. Računamo na uvidnost naših oblastnih odborov in pričakujemo, da nam ustvari tako vzorno izobraževališče za podeželsko učiteljstvo.

5. Enako kot za učitelje kmetijsko-nadaljevalnih šol se naj ustanovijo tudi daljši tečaji za izobrazbo učiteljstva obrtnih nadaljevalnih šol.

6. Kot pogoj za neoviran razvoj nadaljevalnega šolstva smatramo, da se načelno reši vprašanje o vzdrževanju tega šolstva v tem smislu, da prevzame oblastna samouprava kritje personalnih izdatkov.

7. Učitelje vseh vrst nadaljevalnih šol pozivljamo, da se združijo v svobodne delovne zajednice, ki naj skrbijo za oseben stik članov, za medsebojno izmenjavanje misli in izkušenj ter za večkratno sestajanje v svrhu skupnega dela za notranjo in zunanjo izgradnjo nadaljevalnega šolstva.

8. Pozivljamo odsek za obrtno nadaljevalno šolstvo, da raztegne svoj delokrog tudi na mariborsko oblast.

Predlogi so bili soglasno sprejeti.

Predlogi odseka za šolsko reformo.

1. Poverjeništvu naj da odseku za reformo šole za izvedbo njegovega načrta poseben sklad, in sicer za poslovanje, potne stroške in izdajanje brošur in knjig.

2. Poverjeništvu naj izposluje pri ministrstvu in oblastnih odborih podpore za študijska potovanja ali preskrbi interesom brezobrestna posojila. Odsek naj bi soodločeval pri podelitvah omenjenih podpor.

3. Glede hospitacij naj oblast dovoli hospitantom hospitiranje skozi tri tedne v oblastno dovoljenih poklicnih razredih, da se lahko poglabljajo v bistvo delovne šole — v ta namen naj jim dovoli potreben dopust. Hospitiranje v manjšem obdobju ne poda nobenemu potrebnega vpogleda v delo.

4. Poverjeništvu naj vse pisatelje novih šolskih knjig pozove, da upoštevajo odsek za ref. šole in vse svoje ukrepe izvršijo v soglasju s tem odsekom.

Vsi štirje predlogi so bili soglasno sprejeti. Odsek ostane še nadalje isti.

Predlog odseka za samoizobrazbo.

Pokrajinska skupščina se izreka za krepitev nadaljevanje samoizobraževalne akcije članstva, nalaga vsem organizacijskim odgovornim funkcionarjem, da to akcijo podpirajo in pospešujejo ter prepušča II. izobraževalnemu tečaju, da izdela na podlagi dosedanjih izkušenj obvezen načrt samoizobrazbe za leto 1928./29. ter vse potrebne podrobnosti pri njegovem izvajanju.

Ugotovi naj ovire in težkoče krožkov, postavi na spored zraven teoretičnih tudi praktična predavanja, ki bodo nudila dovolj pobud za prihodnje samoizobraževalno izvenšolsko in šolsko reformno delo.

Predlog je bil soglasno sprejet.

Izvenšolsko delo učiteljstva.

Pokrajinska skupščina je mnenja, da se morejo problemi izvenšolskega dela učiteljstva izčrpano obravnavati le na izobraževalnem tečaju, ki naj pripravi smernice in navodila za to delo. Opozarja zato članstvo poverjeništvu Ljubljana na rezultate II. izobraževalnega tečaja in ga pozivlja, da slede pri svojem izvenšolskem delu njegovim navodilom.

Pozdravne brzojavke skupščini.

Med tem so prišle tri pozdravne brzojavke. Skupščino pozdravlja v imenu Izvenšolskega odbora UJU predsednik Petrovič in tajnik Milijević. V imenu meščansko-šolskega učiteljstva želi skupščini uspeh tov.

Konferenca učiteljev kmetijskih nadaljevalnih šol.

Vrstijo se tečaji, ankete, sestanki, zbiranje — vse znamenja, da je stopilo slovensko učiteljstvo v dobo novega življenja in intenzivnejše delavnosti in so za nami časi patriarhalne samozadovoljnosti, ko smo vlekli voziček slovenskega šolstva po starih izvoženih tirih in se bali zapustiti varna tla tradicij, ki koncem koncev — niti niso bile naše. Ne rodi vsaka naša akcija uspehe — včasih doživljamo tudi razočaranja, a nič za to — glavno je vendar, da smo ven iz letargije in čutimo v sebi voljo in moč hoditi nova pota — svoja pota in slediti ciljem, ki smo si jih sami postavili.

Konferenca učiteljev kmetijskih nadaljevalnih šol v Ljubljani dne 4. in 5. avgusta pomenja lep korak naprej v razčiščenju temeljnih vprašanj nadaljevalnega šolstva. Skrbno je bila pripravljena in zadovoljila je vse udeležence, dasi ni absolvirala vsega programa. Za to bi bili potrebni vsaj 3 do 4 dnevi. Razun dveh tovarišev, ki so se opravičili, so se konference udeležili vsi učitelji, ki so zadnje leto delovali na kmetijskih nadaljevalnih šolah ljubljanske oblasti, pa tudi nekaj drugih tovarišev, ki se zanimajo za stvar. Svoje zastopnike so poslali oblastni odbor, prosvetni oddelek in oblastni šolski odbor. Iz mariborske oblasti se je udeležil konferencc tov. Jurančič.

Vodil je konferenco tov. poverjenik, ki je tudi poročal o obširnem delu odseka v pretečenem letu. Tov. Mencin se je v svojem vsebinsko zgoščenem, preglednem referatu dotaknil vseh perečih problemov kmetijske nadaljevalne šole in skušal postaviti trden ideološki temelj vsemu nadaljnjemu našemu delu, da ne zabredemo v šablono in mehanizem in ne izgubimo iz oči zadnjih ciljev, ki smo jih postavili tej šoli. Po njegovem referatu so se vrstila poročila voditeljev kmetijskih nadaljevalnih šol o njih delu v pretečenem letu. Poročalo je 15 tovarišev in vsak s svojega gledišča, tako, da je pri tem izmenjavali misli in izkušnje gotovo vsak nekaj pridobil. Zlasti originalno je bilo poročilo tov. Jurančiča, ki je hodil pri ustanavljanju šole povsem svoja pota. Zelo laskavo se je izrazil o našem delu referent oblastnega od-

seka. Stanovsko skupščino pozdravlja tudi oblastna poslanca Moderndorfer in Grčar.

Slučajnosti.

Pri slučajnostih je bil sprejet še sledeči predlog tov. Pelka:

Poverjeništvu UJU naj izposluje na pristojnem mestu, da se všteje začasno službovanje kontraktualcev v položajno plačo.

Ker je bil s tem dnevni red skupščine izčrpan, se je tov. Skulj vsem delegatom zahvalil za vztrajno delo. Posebej se je zahvalil celjskemu društvu, ki je uredilo vse potrebne, da se je mogla skupščina v redu vršiti, obžaluje incident in zaključil dobro uspešno in plodonosno skupščino.

V. M.

bora g. Wernig in izjavil, da je naravnost presenečen o tem, kar je na konferenci slišal. Obžaloval je, da niso zastopani še drugi izvenšolski krogi.

Obsežna diskusija se je razvila po poročilu tov. poverjenika o učilih in pomožnih knjigah. Slišali smo, kako iznajdljivi so tovariši v tem pogledu, kako znajo pritegniti učence k izdelavi raznih risb in predmetov, kako si znajo poiskati primerno čtivo za učence in pomožno literaturo in kako spretno znajo učence zaposeliti na vrtu ter jih navajati k opazovanju v naravi in okolici. Skoro vsi so priredili kak daljši poučni izlet. Za posebne čitanke za kmetijske nadaljevalne šole se udeleženci niso mogli ogreti, pač pa so želeli, da bi odsek izdal skripta za pouk iz raznih predmetov, ki bi nadomeščala pomanjkanje knjige, v kolikor jih pri nas še nimamo.

Največ časa je zavzel drugega dne konferenca razgovor o pravilniku, ki ga je izdelal tov. Mencin in ki ga namerava poverjeništvu predložiti oblastnemu odboru kot naš predlog. V pravilniku so ugotovljeni tudi službeni odnosi učiteljstva do nadrejene oblasti. Med predmete kmetijske nadaljevalne šole so sprejela tudi »Naravstvena navodila za življenje«. Šola naj bi se imenovala kmetijska in ne kmetijska, ker je ta izraz adekvatnejši njenemu značaju in njenim nalogam.

Za obravnavo učnega načrta in načrta za daljše učiteljske tečaje žal ni preostajalo časa. Kljub temu lahko ugotovimo, da je imela konferenca popoln uspeh. Izrekla se je za to, da se učitelji kmetijskih nadaljevalnih šol združijo v stalno delovno zajednico, ki se bo vsako leto sestajala za več dni k skupnemu posvetovanju o vseh perečih zadevah tega šolstva.

Konferenco je omogočil oblastni odbor ljubljanski za naklonitvijo primernega zneska za povračilo potnih stroškov udeležencem. Nameravana konferenca za mariborsko oblast se ni mogla vršiti, ker poverjeništvu ni imelo kritja za stroške, ki bi nastali udeležencem pri daljšem trajanju konference, od krajšega sestanka pa se ni obetalo zaželjenega uspeha.

nujna potreba, da se jih vsaj okrog 120 nastavi. Prosvetnima oddelkoma je nujno potrebno pridobiti kredit za nove nastavitve tako onih učiteljev, ki so doslužili kadrski rok, kakor tudi novincev. Odločilni faktorji naj zavedo resno upoštevajo in takoj rešijo, da ne bo v septembru in oktobru polno razredov brez učiteljev.

— Najboljši odgovor na disciplinsko preiskavo proti predsedniku Učiteljskega konvikta oziroma doma v Ljubljani je, da vsi pristopijo kot zadržniki v zadrugo Učiteljski dom in kupujejo le one predmete in pri onih tvrdkah, ki podpirajo naša domova in našo organizacijo.

— Termin za usposobljenostne izpite ostane za Slovenijo v novembru in velja odlok ministrstva prosvete, ki izpreminja termin le za oblast izven Slovenije. Tako pojasnilo smo prejeli od avtentične strani.

— Usposobljenostne preizkušnje za osn. šole se prične na državnem meščem učiteljskem v Ljubljani dne 5. novembra 1928 ob 8. uri zjutraj. Pravilno opremljene prošnje za pristup k usposobljenostni preizkušnji se naj predložijo po službeni poti pravočasno pristojnemu sreskemu šolskemu nadzorniku, da bo do najkasneje do dne 20. oktobra v rokah izpraševalne komisije. Kdor bi ne bil pripuščten, se bo pravočasno obvestil; posebna vabila k izpitu se ne bodo pošiljala. — Državna izpraševalna komisija za osnovne in njim sorodne šole v Ljubljani.

— Velika skupščina Družbe sv. Cirila in Metoda se vrši letos 16. septembra v Novem mestu. 34 let je minilo, kar se je vršila velika skupščina v dolenski metropoli. — Družbino vodstvo želi, da se zbero na ta dan vsi, ki jim je rodoljubje v srcu, ki pojmujejo veljavno obrambno delovanje družbe sv. Cirila in Metoda. Velika C. M. skupščina v Novem mestu naj bo ogromen tabor vseh onih Slovencev, ki žele, da se ohrani majki Sloveniji rodna gruda in tudi najmanjši nje otrok, pa bodi v tuji ali inozemstvu. Vsa narodna društva prosimo, da pri svojih prireditvah prizanašajo 16. septembru, da ima priliko vsakdo udeležiti se Velike skupščine. Istotako se obračamo na vse p. n. podružnice, da skušajo pripomoči h kar največji udeležbi.

— Pol stoletja v skrbi za jeseniško mladino. Tamesev poteče dvajset oziroma trideset let, odkar poučujeta na jeseniški osnovni šoli tovariši Leo Pibrovec in njegova soproga, tovarišica Ema Pibrovec, katero prvo in edino službeno mesto so Jesenice. Kako

redki so tovariši in tovarišice, ki nikdar ne menjajo službenih mest! Oba skupaj delujeta že pol stoletja na Jesenicah, sta izredno priljubljena in znana kot prava mladinska ba in najboljša vzgojiteljica. O omenjeni dvojici lahko trdimo, da živi le v delu za šolo in da znajo tudi drugi ceniti njih celo za narodov blagor. Dragocen vpliv njih prisrčnega truda se pozna že po tem, da imata srečo mladine in nje staršev na svoji strani. To edino plačilo naj jima bo v ponos in vzpodbudo pri nadaljnjem delu. Idealno delovanje omenjene zakonske dvojice je Jesenicam v čast in izrazili bi samo upanje in željo, da bi še vnaprej delovala tako kot doslej.

— Sluhatelji višje pedagoške šole, ki so končali drugi letnik in polagajo v oktobru diplomski izpit, nastopijo službo po dovršenem izpitu. Tisti, ki ne polagajo izpita, morajo nastopiti službo takoj po prejemu dekreta. Odlok ministrstva prosvete z dne 16. julija 1928. O. N. br. 52. 901. — Čopič.

— Umetniška šola »Probuda« v Ljubljani. Dne 27. junija 1928 zaključuje šola svoje sedmo leto. Statistika izkazuje, da je bilo v tem šolskem letu vpisanih 112 učenec. Vodstvo šole opozarja javnost že sedaj, da se bo vršilo vpisovanje edino v septembru, reden pouk se bo pričel s 1. oktobrom t. l. Program kakor tudi vse podrobnosti se bo pravočasno objavilo v vseh naših dnevnikih, kakor tudi na razglasni deski »Probude« v vestibulu Tehniške srednje šole. Probudna šola je edina te vrste, ki ima dane vse pogoje, da se iz te šole razvije bodoča umetno obrtna šola, ki bi bila prepotrebna naši umetni obrti. Sedemletni obstoj umetniške šole »Probuda« in številno vsakoletnih vpisanih učencev daje najboljše jamstvo, da je ta šola, ki se vzdržuje brez vsake državne podpore, na pravi poti.

— Tovariši! Vsi tovariši, ki želijo razstaviti izdelke rokotvornega pouka, naj jih opremijo z etiketami, ki nosijo uradno štampiljko šole, ceno in ime učenca, ki je predmet naredil. Krajni šolski odbori naj poravnajo stroške za prevoz in zaboj. Vse pošiljke je nasloviti na Urad ljubljanskega velesejma v Ljubljani in jih deklarirati kot »razstavno blago«. Kot razstavni predmeti pridejo v prvi vrsti v poštev miniature kmetijskega orodja in originalne igrače. Za prodane igrače dobe šolski upravitelji denar, neprodani izdelki se pa darujejo etnografskemu muzeju v Ljubljani. Apeliram na podeželske tovariše, da pošljejo čimveč izdelkov, da bo šolski oddelek čim bolj pester. Učitelji, ki delujejo že od nekdaj pri kmetijskih podružnicah, naj pokažejo tudi sedaj ob 160. letnem jubileju Kmetijski družbi svojo naklonjenost. Pošiljkatve je poslati do 25. t. m. Vsa pojasnila daje Kmetijska družba za Slovenijo v Ljubljani. Tovariški pozdrav! — Božo Račić, načelnik razstavnega odseka za hišne obrte.

— Specialna kmetijska šola v St. Jurju pri Celju javlja, da se začne novi 12-mesečni tečaj v šolskem letu 1928./29. v početku oktobra. Po odredbi oblastnega odbora se sprejme v internat kot prejšnja leta 30—33 gojencev, deloma na prosta, deloma na plačujoča mesta. Gojenci na prostih mestih imajo celotno mesečno oskrbnino brezplačno, plačujoči pa plačujejo za njo 150 Djn mesečno. Prosilci za plačujoča in prosta mesta morajo biti kmetijski sinovi, za katere se predvideva, da postanejo kmetje-gospodarji, ker je namen zavoda vzgajati kmetijski naraščaj za dom. Le izjemoma se sprejme tudi prosilca iz drugih stanov, ako ima posebno veselje do kmetijstva, plačevati pa mora, ker je oskrbovalna izredno nizka, dvojno oskrbovalnino. Na prosta mesta se sprejmejo le prosilci iz mariborske oblasti, na plačujoča pa iz obeh oblasti. Prosilci morajo biti vsaj 16 let stari, telesno zdravi in so dovršili vsaj 4 razrede ljudske šole. Sprejmejo se torej tudi starejši, od katerih se pa posebno zahteva marljivost in discipliniranost, da vplivajo ugodno na mlajše. Prošnje tako za prosta kot za plačujoča mesta je vložiti direktno na ravnateljstvo šole, in sicer do 1. septembra t. l. Prošnji je priložiti krstni list, domovnico, zadnje šolsko spričevalo, naravstveno spričevalo občine, izjavo staršev oziroma varuha, da ostane prosilec po študiju doma in da bodo, ako je plačujoč, redno poravnali oskrbnino ter premoženjski izkaz oziroma potrdilo občine ali davčnega urada o obsegu zemljišča, gospodarskega stanja staršev in višino zemljiškega in obrtnega davka, radi lažje ocenitve glede prostega mesta. Zdravniško spričevalo lahko odpade, ker preišče zavodni zdravnik vstopivše, vendar je v interesu prosilca, ako je preiskoten ter ni povsem zdrav, da se da preiskati, da nima nepotrebnih izdatkov. Oproščeni gojenci morajo naknadno, ako ne ostanejo na kmetiji ter vstopijo v kako službo, vplačati predpisano oskrbovalnino. Gospodarsko lažji naj zaprosijo radi itak zelo nizke oskrbovalnine in radi običajnih številnih priglasitev le za plačujoča mesta, ker imajo plačujoči prednost. O sprejemu se obvesti prosilci pravočasno. Sprejeti mora priti seboj potrebno delovno in praznično obleko in obuvalo, vsaj dva para telesnega perila ter vsakodnevne potrebščine, brisače, krtače, zobno krtačico itd., plačujoči tudi dva para rjuh in 1 zimsko odejo. Zavod, ki ima v prvi vrsti živinorejski tip, je zlasti pri meren za kmetijske sinove iz živinorejskih krajev mariborske oblasti in iz Gorenjske. Vse korporacije, zlasti pa učiteljstvo se naproša, da opozore starše primernih fantov na ta razglas. Eventuelna pojasnila daje ravnateljstvo.

— Pojasnilo in prošnja. Načelstvo Učiteljskega doma je obnovilo gospodarsko akcijo, da se pomnože stalni dohodki in da se učiteljstva materialno ne obremenjuje. Če pa želimo, da se akcija res sistematično iz-

vede, je treba najprej v članstvu vzbuditi zanimanje in čut organizacijskih dolžnosti. Da pa dosežemo ta namen, je treba uporabiti vse prilike, ki nudijo možnost, da se z najmanjšim naporom vpliva na slehernega posameznika. Učiteljski Dom nima stalne pisarne, ne pisarniškega osebja, vse delo pa sloni na ramenih posameznikov, ki imajo sicer resno voljo, ne pa dovolj časa, da bi poleg vsake vrstnih publikacij vsakemu posamezniku odgovorili na pismena vprašanja. Na skupščinah uporabljamo priliko, da bi ustmeno izvedli, česar pismeno ne moremo. Pa se ti dobe ljudje, ki jim postajajo naša priporočila nadležna, če že ne direktno absurdna. Tovarishi, bodite prepričani, da bi zase ničesar ne prosili, nikogar ne nadlegovali, najmanj še tistih, ki se šopirijo v idejah na debelo, za podrobno delo pa nimajo pravega smisla, ne veselja. Letošnje leto bomo vodili dvojno evidenco: gospodarsko in osebnostno. Ob letu podamo dvojno bilanco: gospodarsko in kvalifikacijsko. Nato pa drage volje izročim vse delo njim, ki mislijo da je le v besedah izpolnjena organizacijska naloga. I. L.

— **Proslava 25-letnice mature.** Maturantinja ženskega učiteljskega doma v Ljubljani, ki so maturirale leta 1903. vabim v svrhu proslave 25-letnice mature na skupni prijateljski sestanki, ki se bo vršil 20. avgusta ob 14 uri v kavarni »Zvezda« v Ljubljani. Prijave sprejema J. Bizjak, učiteljica, Kranj, event. Ang. Belaj-Jakulin, učiteljica, Kranj.

— † **Pokojnemu tov. Slavku Jelencu v spomin...** Z nedeljskim »Jutrom« je došla — nepričakovana vest v široko črno okvirju: Naš Slavko Jelenc je med — pokojni mi... Ob težki resnici, ki je danes siknila v velikem loku po prijateljih, znanih liki gadjja zalega v zasedi, sem se zagrebel v spomine, ki me vežejo na pokojnega Slavka. — Če mislim na revolucionarnost Tvojega duha, kjer je bil zajet Tvoj notranji obraz, če se spominjam na silo Tvojih misli, ki so razodevale telesno odpornost, žilavost, če na vse to mislim, se mi zdi vest o Tvoji smrti kot čutna življenjska — prevara... In vendar... Tvoje ime je ovito v črn rob in Ti si... v hladnem obsevu ledenorazlede smrti, ki ima čudne račune, nagle sklepe, nepredvidene namene... — Pa čas, ko v svoji počitniški svesti pozabljamo na težke službene dolžnosti, ko posvečujemo proste poletne ure zraku, solncu, goram in morju... si prestopil v težki borbi na drugi breg v večno Nirvano prvi iz — naših vrst. Težka so nam taka nasprotja in hujša od lastnih nesreč in boli na dnu srca...
Mi Ti stojimo solznih oči in potrlih src ob Tvojem preranem grobu, da zmolimo za Te ono molitev, ki je zajeta v najtežjih trenutkih v najtišji kamrici našega srca... In če se kdaj snidemo tovariši ob kaki stanovski proslavi, boš Ti med nami in mi pri Tebi kot mati ob otroku s svojo ljubeznijo...
Mir Tvojemu pepelu, slava Tvojemu spominu!
V imenu Tvojih sošolcev in tovarišev — Tvoj Alb. Z.

— **Poročila sta se tov. Drago Predan, učitelj v St. Pavlu pri Preboldu in tov. Lea Horvatova, učiteljica v Majšpergu pri Ptuj.** Bilo srečno!

Uprava »Zvončka« prosi cenj. tovariše(ice), da takoj prično z agitacijo na naročbo »Zvončka«, ki izide (1. štev.) v drugi polovici septembra. Vsak naročnik naj plača najmanj četrtletno naročnino v znesku Din 7.50 vnaprej.

Uprava »Popotnika« opozarja vsa šolska upravitelstva in kraj. šol. odbore obeh oblasti, da je naročba na list obvezna in prosimo, da čimprej obnovite naročnino na jubilejni 50-letnik. Ona upravitelstva in kraj. šol. odbori pa, ki še niso naročniki lista, naj store to takoj, da lahko določijo upravo naklado lista in da ne bodo nastale take nepravilne, kakor prošlo šol. leto. Letnik stane Din 50.

Uprava.
— **»Ženski List«.** Izašao je 8. broj (avgust) ove odlične revije za modu, kućanstvo i zabavu. Bogati modni dio donosi obilje elegantnih modela za svaku prigodu i ručnih radova. U tekstovnom dijelu, koji među ostalim sadržava mnoštvo praktičnih uputa iz kućanstva, kosmetike, zdravstva itd. isti će se vanredno zanimiv prikaz ličnosti gdje Marije Radić iz pera glavne urednice gdje Zagorke. »Ženski List« izlazi jedanputa mjesečno u velikom elegantnom formatu, a stoji u tromjesečnoj pretplati Din 45. — Naručuje se kod Uprave »Z. L.« u Zagrebu, Samostanska ulica 2/I.

— **Prava kava je strup.** Gorje tistemu, ki se prepriča o tem, kajti bolni živci zagreduje življenje. Zato pije previdni rajši ŽIKO, ki popolnoma nadomesti pravo kavo. Zahtevajte ŽIKO in kuhajte jo pravilno. Navodilo je na vsakem zavitku.

POZOR GDČ. IN GOSPE UČITELJICE,
ki se želite izobraziti za lastno izdelavo garderobe. Poslužite se krojnih tečajev, ki se vršijo mesečno v Ljubljani, ki pa jih tudi lahko napravite potem korespondenčno, da se izobrazite popolnoma v lastni izdelavi oblek. Cenjenim učiteljskim krogom križan honorar. Izdelovanje krojev po meri. Zasebno krojno učilišče, Stari trg štev. 19, Ljubljana, Telefon 2477.

Kolinska cikorija NAJ IZBORN PRIDATEK ZA KAVO

Vsem blagajnikom učit. društev pov. Ljubljana.

Da bo administracija v glavni upravi v bodočem šol. letu brezhibno funkcionirala in da bo red v tem pogledu tudi pri društvih, podajamo naslednja navodila, ki naj se jih tov. blagajniki(ce) točno drže:

1. V zmislu sklepa letošnje pokrajinske skupščine v Celju imajo vsi blagajniki nalog, da izterjajo od posameznih članov zaostalo članarino brezpogojno do 30. septembra t. l. in jo začetkom oktobra nakažejo glavni blagajni. Društva, ki ne bodo imela do določenega roka stare članarine v redu, bomo prisiljeni vsem njihovim članom pošiljanje lista ustaviti.

2. Tekom meseca septembra naj tovariši blagajniki(ce) sestavijo članske sezname in jih dostavijo v 3 izvodih najkasneje do 30. septembra glavni upravi. Istočasno naj se predloži tudi mesečna prijava za september s številom članstva, ki se mora ujemati in vezati s prijavo meseca junija in z novim članskim seznamom. V počitnicah nimamo namreč nobenega vstopa in ne izstopa posameznih članov, temveč se to zaznamuje šele v prijavi za september, kar velja s 1. istega meseca. Vsak v prijavi navedeni vstop in izstop članstva velja za isti mesec, za katerega se prijava izdaja. Mesečna prijava naj se izpolni tudi če ni nobene izpremembe. Potrebne tiskovine se dostavijo vsem blagajnikom (icam) v najkrajšem času. Nadaljno pošiljanje prijav naj se vrši vedno začetkom vsakega meseca in to točno.

3. Pri nakazilih članarine in drugih zneskov naj se navedejo vedno detaljni podatki, n. pr. 1000 Din članarina, 78 Din obrambni fond, 20 Din prosvetni fond, skupaj Din 1098. Ti detaljni podatki naj se vnesejo tudi v mesečno prijavo.

4. Posamezni člani učit. društev naj plačujejo članarino vedno vnaprej, da ne bo zaostankov in nereda. Kdora novo pristopi, mora takoj plačati pripadajočo delno članarino.

5. Glavni blagajni se nakaže lahko poljubni znesek v poljubnem času, vendar sigurno vsak mesec, ker ima glavna blagajna tudi svoje plačilne obveznosti.

6. Poverjeniki na posameznih šolah naj točno vodijo svoj posel in nakazujejo nabrane vsote društvu blagajniku.

7. Posamezni člani društev pristopajo in izstopajo vedno s 1. vsakega meseca. Menjane bivališče naj se takoj naznani po dopisnici društvu in glavni upravi.

8. Stanovski listi se bodo dostavljali le onim članom, ki jih bo zaznamovala mesečna prijava. Po dopisnicah ni treba nobenega novostopovskega člana prijavljati. Za to imamo mesečne prijave, ki naj se redno pošiljajo začetkom vsakega meseca.

9. Kdor pa je plačal članarino za več mesecev ali za celo leto naprej in se med tem časom izseli, napravita obračun prizadeti društvu.

10. Ako hoče biti kdo član tudi v že preteklem mesecu, naj se ga posebej prijavi in vnese v prihodnjo mesečno prijavo.

Stanovska organizacija UJU

Poročila:

— **RESOLUCIJA sprejeta na zborovanju učiteljskega društva za mežiško dolino dne 23. junija 1928.**

Predpogoj vsakemu delu v prid narodnemu napredku je popolna neodvisnost učiteljskega, je trdna in enotna njegova organizacija s svojimi izvrševalnimi organi.

V teh pa hočemo videti utelešene vrline ne samo stanovske morale, temveč tudi borbenosti; le tedaj bo stalo vse članstvo kakor en moč za svojimi zaupniki.

Istotako jasno stališče in načela mora kazati tudi »Učiteljski Tovariš«. Ako ne stoji trdno na tem našem stališču, ne zastopa naših stanovskih interesov.

Učiteljsko hvaležno kvitira vsako razumevanje svojih teženj od katerekoli strani. Dokazalo pa je tudi že v borbi, da jih znanbriniti in zastopati brez razlike napram vsakomur, ker se bori le proti krivičnemu postopanju.

Enako stališče zavzema učiteljsko napram oviram, ki se stavijo v zadnjem času stanovski organizaciji na pot in ki segajo globoko v naše osnovne državljanske pravice.

Članstvo obeh društev prevajalskega sreza se še ni pomirilo radi številnih preganjanj — Möderndorfer, Feinig, Doberšek, Jurančič, Gallob, Kopriva, Lešnik, Hudales, ki še tudi zanj nikakor niso likvidirani in se bodo iznašala tako dolgo v javnost, dokler niso rešena v popolno zadovoljstvo prizadetih članov.

Udarec pa, ki je zadet organizaciji, s tem da sta bila po starem avstrijskem zakonu, ki je tudi mnogo izmed zgoraj naštetih preganjal za njihovo narodno delo po Štajerskem in Koroškem v bivši Avstriji, disciplinirana predsednik slovenskega dela učiteljske organizacije in urednik njegovega glasila, ta udarec nam je kljub zgoraj navedenim nekaterim prav kričečim slučajem, ki se hočejo potisniti v pozabo (Möderndorfer, Lešnik) v enaki meri zadet, kakor ostali del slovenskega učiteljskega.

Zato zahtevamo:

1. Da se ukine disciplinarna preiskava proti našima dvema funkcionarjema, ki sta izvrševala samo voljo članstva.

2. Da se ne postopa v disciplinskih zadevah po starih avstrijskih predpisih, ki jih ima slovensko učiteljsvo v tako trpkem spominu, ker nismo avstrijski hlapci.

Na članstvo pa apeliramo, da se zaveda, da nas naša strankarska orientirana javnost nikdar ne bo odkritosrečno podpirala v boju za naša strogo stanovska prava v svrhu dosege neodvisne stanovske organizacije. Naša moč sloni edino na naši stanovski zavednosti, solidarnosti, borbenosti in stanovski morali, ki je le ena.

Okr. učiteljsko društvo za mežiško dolino.

— **POROČILO O ZBOROVANJU dne 14. junija 1928 v Šoštanju:**

Situacijsko poročilo. Predsednik pozdravi novo članico tov. Jesih. Poroča o sestanku s tov. Mencinom. Prečita več dopisov, med drugimi tudi od »Pevskega zbora«. Sklene se, da vsi pristopimo. Na predlog tov. Rejca se izvoli sledeči knjižnični odbor: Vrečko Martin, Hribnik, Trobej Cilka. Radi volitev se sklene: Društva naj volijo poljubno, skupščina pa po predlaganih listkih.

Blagajničarka poroča, da so člani večinoma poravnali članarino. Izvolijo se delegati za pokrajinsko in državno skupščino: Stopar, Mlinšek, Macarol, Pokrznik.

V izobraževalni tečaj se prijavi več tovarišev.

Statistika. V okraju je 51 učit. osn. + 7 mešč. šole = 58, članov 51 učit. osn. + 3 mešč. šole = 54, navzočih 41 učit. = 76%.

Šoštanjski krožek je imel dva sestanka. Velenje pa enega. Tajnik prečita »Pregled učiteljevega izvenšolskega dela«, ki ga je prav skrbno sestavil tov. Hribnik.

Predlog. Pov. UJU naj skuša posredovati, da ostanejo enotne počitnice.

— **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA LAŠKI OKRAJ** je imelo svoj redni občni zbor dne 16. junija v Radečah pri Zidanem mostu. Od 114 članov je bilo navzočih 76. Kot delegat poverjenstva je prisostvoval tovariš Kobal.

Po kratkem uvodnem pozdravu je podal podpredsednik tov. Kislinger situacijsko poročilo, katero je še s pojasnili dopolnil tov. Kobal.

Poročila tajnika, blagajnika in računskih pregledovalcev so članstvo zadovoljila. V pretečenem poslovnem letu se je dvignilo število članstva na 114 (+ 10). Zborovali smo štirikrat in povabili v svojo sredo dva najmočnejša stebra novega šolskega pokreta v smeri delovne šole tov. Dolgana in Pi-brovca, ki sta nas z živo besedo prepričala o potrebi preorientacije današnje šole. — Blagajna izkazuje 6183 Din prebitka, katerega razdelimo: 1500 Din za spomenik umrlemu tov. Rajnerju; 500 Din Učit. konviktu v Ljubljani; 500 Din pevskemu zboru UJU; 500 Din lastnemu obrambnemu fondu; 300 Din Udruž. rez. ofic. sekcija Trbovlje za spomenik kralju Pteru I.; 1000 Din samoizobraževalnemu odseku. Ostalo pa ostane

5 UR DELA MANJ

če se ravnate po novi metodi, katero Vam priporoča Schicht

ŽENSKA HVALA

raztopljena v vodi odpravlja nesnago preko noči, drugo jutro pa se vzame za izkuhavanje perila

SCHICHTOVO TERPENTIN MILO

kot rezerva v društveni blagajni. Članarina (v 10. mesečnih obrokih) za leto 1928./29. se določi na 18 Din mesečno.

Volitve. Tov. Majer, kot član skrutinija poizkusnih volitev prebere rezultat, ki naj bo podlaga volitvam. Po daljših razgovorih sprejme predsedniško mesto. tov. Juro Kislinger, ker se dosednji predsednik tov. R. Plavšak vsled zdravstvenih razmer odreče predsedniškemu mestu. V ostali odbor se izvolijo tov.: Plavšak, Lebar, Beg, Hofbauer, Pleskovič, Vidmar, Lapornikova, Jurko, Omerzova; namestnikom pa Šuligoj in Jenškova. Knjižničarjem izvolimo tov. Pirkoviča.

Delegati za pokrajinsko skupščino: tov. Benko, Kotnik, Majer; namestniki: tov. Stegenškova, Potočnikova, Drobniceva.

Delegati za glavno skupščino: tov. Lapornikova, Lebar, Hofbauer, namestniki: tov. Jurko, Šuligoj, Sekulova.

Odposlanca za samoizobraževalni tečaj: tov. Beg in Jenškova.

Po sklepu občnega zbora smo se podali k skupnemu manifestacijskemu zborovanju laškega, brežiško-sevniškega in krškega društva, ki je pokazal našo samozavest in solidarnost. O poteku smo že poročali.

— **OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO ZA ORMOŠKI OKRAJ** je zborovalo 16. junija 1928 v Središču.

I. Situacijsko poročilo: a) Število učiteljskega v okraju je 66; b) število članstva 61; c) število udeležencev pri zborovanju 44 ali 72%; d) predsednik poroča, da se je spoznavno s pujskim učiteljskim društvom ustanovila sreska knjižnica za srez Ptuj.

II. Samoizobražba: a) Število krožkov je 4. b) Vsak krožek je imel po 2 sestanka. c) Število udeležencev teh sestankov je 65%. d) Tovariš Rajšp obširno razpravlja o vzrokih, da naši društveni sestanki niso polnoštevino obiskani. Soglasno se sklene sledeča resolucija:

Učiteljsko društvo za ormoški okraj smatra zborovanja učiteljskih društev za važen faktor učiteljske nadaljnje izobrazbe. Gotovo stoji tudi prosvetna oblast na tem stališču, ker pač samo radi tega daje pouka prosto učiteljsvu, ki se zborovanja udeleži. Poročila o učiteljskih zborovanjih pa pričajo, da manjka na zborovanjih vedno visok odstotek učiteljskega. Večina teh svoje odsotnosti niti ne opraviči, drugi navajajo kot vzrok odsotnosti: slabo vreme, daljno pot, mraz, vročina, velike izdatke itd. Ker pa mnogi učitelji in učiteljice — ki učiteljska zborovanja pridno posejajo — s svojo trdno voljo vse navedene ovire premostijo in se dajo pri trdni volji tudi izdatki za posejanje zborovanj na minimum reducirati, zato moramo smatrati neobiskanje učiteljskih zborovanj za brezobzirnost napram organizaciji, za komodnost in reakcionarnost, ki nikakor ni v skladu z ugledom naše organizacije, pa tudi ne z učiteljsko nadaljnjo izobrazbo, z interesom šole in torej tudi naroda.

Zato naj UJU, poverjeništvu Ljubljana proti temu vsekakor neljubemu in škodljivemu pojavu podvzame vse možne protikrepe. Za enkrat naj šolska oblast učiteljsvo opozori, da naj smatra učiteljska zborovanja — kakor to stori šolska oblast — za tako važen činitelj učiteljske nadaljnje izobrazbe, da nobeden učitelj(ica) brez res tehtnega vzroka ne bi smel od zborovanja izostati. Učiteljskim društvom se daj naloga, da na vsakem zborovanju navzočnost poedinih članov ugotove. Ob koncu društvenega leta naj društveni odbor pošlje poročilo o posejanju zborovanj od strani poedinih članov sreskemu šolskemu nadzorniku, da posejanja učiteljskih zborovanj upošteva pri svoji letni oceni in v službenih razpredelnicah v rubriki o učiteljski nadaljnji izobrazbi.

III. Šolska reforma: Glavni del tega sklepnega zborovanja je bila razstava deških in dekljskih ročnih del središnje šole; razstava dela čast učiteljsvu omenjene šole, drugim tovarišem in tovarišicam pa vzpodbudo k tekmovanju za napredek prosvete ter dobrobit naroda in domovine.

IV. Izvenšolsko delo: Poročevalec tov. Wennigerholz poroča, da deluje 70% učiteljskega v okraju pri raznih prosvetnih, gospodarskih, telovadnih in drugih organizacijah.

V. Slučajnost: Samoizobraževalnega tečaja v Ljubljani se udeleži tov. Wennigerholz.

Prihodnje zborovanje, ki bo ob enem občni zbor, se vrši drugo soboto tistega meseca, s katerim se začne novo šolsko leto.

Sklepno zborovanje, združeno z razstavo ročnih del pa bo prihodnje leto pri Sv. Tomažu.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA POLITIČNI SREZ LJUTOMER-GOR. RADGONA je zborovalo dne 9. junija 1928 na Ščavnici.

Statistika: Učiteljstva v okraju 100, članov 86, prisotnih 50.

I. Situacijsko poročilo odpade, ker je bilo isto podano na zborovanju v Ptuj.

Tov. predsednik Mavrič pozdravi navzoče in se pohvalno izrazi o njih velikem številu. Kot novega člana pozdravi tov. Mišleja iz Stare ceste in gosta tov. Roškarja iz Sv. Benedikta. Z zbranimi besedami se poslovi od tovarišice Linde Jaušovec in Marije Likar, ki zapustita naš okraj.

Obravnavali so se sledeči dopisi:

1. Na dopis poverjeništvu, zadevajoč članarino za pevski zbor učiteljstva UJU, se je sklenilo, da plača društvo članarino za leto 1927/28. samo, če se vračuni že plačana ustanovna v znesku 500 Din.

2. S postopkom tov. Kislingerja za dosEGO zanesljive tajnosti pri volitvah se popolnoma strinjamo.

3. Glede uvedbe Lavtarjevih računov v osnovnih šolah se sklene resolucija, da se 1. uvede računica na vseh šolah našega sreza, 2. da se z ozirom na pravilno opremo Lavtarjeve računske začetnice tudi v I. razredu uporabljata ter prekliche odlok ministrstva prosvete O. N. br. 63.538 od 10. oktobra 1927, da se v I. in II. razredu osnovnih šol ne smejo uporabljati druge knjige, razen začetnice za prvo čitanje.

Predlog za ustanovitev »Obrambnega sklada« je žel splošno odobranje in so se poslala delegatom potrebna pooblastila za pokrajinsko skupščino.

Tov. Koprivc poda svoj stvarni referat »Pisalne in risalne vaje v osnovni šoli« na podlagi zvezkov in risb svoje šole. Nad krasnimi uspehi, ki jih dosega tov. predavatelj s svojo metodo, so bili vsi vžhičeni.

Nato so se vršile volitve delegatov, oziroma njih namestnikov za pokrajinsko in državno skupščino.

Za pokrajinsko skupščino so bili izvoljeni: 1. Mavrič Karel. 2. Tratar Marjan. 3. Mišlej Josip. Namestniki: 1. Zacherl Franc. 2. Rus Alojzija. 3. Gruđen Danica.

Za državno skupščino: 1. Mavrič Karel. 2. Ivanjšič Ljudevit. 3. Žerjav Albert. Namestniki: 1. Zacherl Franc. 2. Sterger Anica. 3. Majcen Ela.

Poverjeniki za Slov. šolsko Matico ostanejo isti. — O stanju okrajnih učiteljskih knjižnic v Gor. Radgoni in Ljutomeru poročata tov. Mavrič in Stopar. Izvoli se nov knjižnični odbor. Za Ljutomer: Predsednik Stopar Slavko, blagajničarka Kjuder Marija, tajnik Tratar Marjan. Za Gor. Radgono: Predsednik Mavrič Karel, blagajnik Burja Žarko, tajnica Šetina Marija.

Določijo se člani izobraževalnih krožkov, ki posetijo II. izobraževalni tečaj v Ljubljani. Priporočila se tudi poset kmetijskega in gošpodinjskega tečaja v Mariboru.

Vsled pčilega časa so ostale točke dnevnega reda odpadle.

Prihodnje zborovanje se vrši v Radincih meseca septembra.

+ DOLNJELENDAVSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je imelo svoj občni zbor v Dobrovniku 23. junija. Od 66 včlanjenih tovarišev in tovarišice je bilo navzočih 36.

Tajniško poročilo je podala tov. Asta Šinigoj. Bilo je sprejeto.

Blagajnikovo poročilo je dalo vpogled v finančno stanje našega društva. Došlo je do resolucije, naj tajnica članstvo, ki dolguje, potom »Učit. Tovariša« opozori na poravnano. Ker pošiljajo upraviteljstva članarino na ime šole, ne da bi določeno pristavila, kdo je plačal, sklenejo navzoči, da bo moral s prvim septembrom plačevati vsak posameznik zase. — Sledilo je čitanje dopisov. Celokupno društvo ne pristopi k pevskemu zboru UJU, pač pa je prosto vsakemu posamezniku, da plačuje prispevek.

Referat. Tov. predsednik Peternel je podal krasne misli o domovinski vzgoji, za katere je žel dolgotrajno odobravanje. Želci bi, da svoje referate otme pozabljenosti s tem, da jih objavi.

Volitve. Navzoči sklenejo, da se vrše volitve z vžlikom. Za predlog, da ostane stari odbor je glasovalo 31 : 2, trije so se vzdržali glasovanja. Odbor se je nato konstituiral sledeče: predsednik Ljudevit Peternel, podpredsednik Ozmec Janko, tajnica Asta Šinigoj, blagajnik Preininger Janez; odborniki: Horvat Izidor, Snajder Franja, Papis, namestniki: Kolarič, Horvat Janko, Cepuder Marija. Delegati za pokrajinsko skupščino so: tov. Preininger Janez in tov. Asta Šinigoj, za državno skupščino tov. Benkovič in tov. Milena Begova.

Slučajnosti. Tov. Hočevnar poda poročilo o delovanju organizacije od zadnje seje širjega sosveta in nas seznanja z disciplinskim postopanjem napram tov. Dimniku in Skulju. Vsi izrekamo omenjenima tovarišema naše popolno zaupanje in izjavljamo, da je črna deska neobhodno potrebna.

+ KAMNIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO je imelo svoje jubilejno zborovanje dne 9. junija 1928.

Statistika: Število učiteljstva v okraju 123, število članov 103, udeležencev 61.

Slavnostno zborovanje. Predsednik tovariš Petrovec pozdravi posebej gosp. vladnega svetnika Ogrina, tov. Lapajneto in g. sreskega referenta Lukežiča. Zatem očrta pot naše organizacije tekom 40 let. Razjasni

njeno ustanovitev, razvoj in težkoče. Omeni, da žive od 33 članov in članic ustanovnikov še 4 tovariši in 5 tovarišice. Spomni na predsednike Janežiča, Burnika in Letnarja. Spomni se dela in uspehov društva in poziva tovariše in tovarišice k nadaljnjemu vztrajnemu delu. Prečita pismene pozdrave.

Tovariš Lapajne pozdravi v imenu poverjeništvu tovariše in tovarišice. Pojasni zgodovino učiteljskega združevanja, njega misijo za obstanek Slovenstva in omeni, da so bila učiteljska društva ona, ki so združila vse Slovence. Označi naloge organizacij in zahteva za učiteljstvo prvi vpliv in besedo v šolstvu.

Tovariš Arrigler omenja, da je razven onih tovarišev, ki jih je tovariš predsednik imenoval, tudi tovariš predsednik, ki si je stekel veliko zaslug za organizacijo, bil je ob njeni zibelki in sedaj vodi že 14 let društvo. Za njegove zasluge je odbor sklenil, da se imenuje častnim članom, kar je članstvo z močnim odobravanjem pozdravilo.

Zatem otvori tov. predsednik 98. zborovanje.

II. Situacijsko poročilo. Tov. Lapajne pojasni natančno vzroke preiskave proti tovarišema poverjeniku Skulju in uredniku Dimniku. Pove kako se je napačno tolmачilo črno desko in da je uvedena preiskava mesto v mariborski, v ljubljanski oblasti.

Sklene se resolucija: Kamniško učiteljsko društvo izreka poverjeništvu popolno zaupanje, ker je njega delovanje le v korist učiteljstvu in naj vztraja v boju za naše pravice.

Glede oblastnega nadzornika zahteva učiteljsko društvo, da je za osnovne šole oblastni nadzornik iz osnovnošolski vrst. ne odreka pa, da se za meščanske šole postavi posebnega nadzornika.

Glede odstavitve tov. Skulja kot oblastnega šolskega nadzornika se sklene resolucija: Ne uvidevamo, da bi bila disciplinska preiskava proti tov. Skulju tehten povod, da se tov. Skulj odstavi kot oblastni šolski referent.

Tovariš Lapajne poroča o novem šolskem zakonu.

III. Šolska reforma. G. sreski šolski referent je predaval o spisu v delovni šoli. Očrtal je jasno kako naj se v delovni šoli pripravljajo otroka na spise in jasno pokazal, kako malo uspešno je bilo v prejšnji. Po udarja, da je potrebno izhajati pri spisu iz otrokovega zanimanja, da je otrok središče pouka. Označi govorjenje za podlago spisu in zahteva, da se polaga največjo važnost na vzgojo otrokove samostojnosti.

Omeni tudi važnost prostovoljnih nalog, kjer se najbolje odraža otrokov »Jaz«. Izrazi naj se otrokova doživetja. Vzbuja naj se medsebojno kritiko in vrši naj se medsebojna poprava. Vzorne spise vaje naj se prečitajo. Upoštevati se mora vsakdanje življenje.

Pri prihodnjem zborovanju bo g. sreski referent podal drugi del zanimivega referata.

Delegatom za državno skupščino sta bila izvoljena tov. Primožič Ivan, šolski upravitelj, Mekinje, namestnik tov. Mayer Julij, šolski upravitelj, Dob.

Za pokrajinsko skupščino delegati: Arrigler Anton, šolski upravitelj, Trzin, Terpin Josip, šolski upravitelj, Vodice, Rupnikova Albina, šolska upraviteljica, Kamnik; namestniki: Cencič Julij, šolski upravitelj, Kamnik, Schubert Štefanija, učiteljica, Ihan, Stevec Ivan, učitelj, Domžale.

Slučajnosti: Tovariš Arrigler poroča o Konviktu.

Kamniško učiteljsko društvo.

Miroslava Leitgeb, Ljubljana, Jurčičev trg 3
Izdelovanje ročnih in strojnih vezenin. Predtiskarija — Zaloga DMC in vseh potrebščin za vezenje. —

Damam z dežele je posebno priporočljivo trajno kodranje in vodna ondulacija. Separirani oddelek za **specialno barvanje las v vseh niansah**, kakor tudi za izvrševanje vseh lasnih del se priporoča

M. Podkrajšek frizer za dame in gospode, Ljubljana
Sv. Petra cesta 12.

Foto-aparate kupite najboljšje pri Fr. P. Zajec, optik
Ljubljana, Stari trg 9.

Nogavice, flor in svilene v vseh barvah. Najboljša izbira, najnižje cene. Pletenine, bluze, kravate itd. priporoča modna trgovina **FR. M. ROZMAN, Ljubljana, Zidovska ul. 7.**

—k Slovarček zemljepisnih imen, njih izvir in pomen. Sestavil Josip Brinar. Založila Goričar & Leskovšek, Celje. Cena 16 Din. Brinarjev »Slovarček« zemljepisnih imen je med Slovenci prva publikacija te vrste ter jo bodo z veseljem pozdravili vsi bito naši učitelji in dijaki, katerim je knjižica pred vsem namenjena. A tudi turisti, ljubitelji prirode in sploh vsi oni, ki se z ljubeznijo razgledujejo po naši domovini, bodo našli v »Slovarčku« nanizano obilico zanimivih razlag naših domačih krajevnih imen, a poleg tega tudi zanimivo zbirko tujih zemljepisnih imen, ki šele po razjasnitvi njih izvira in pomena za pravo ožive iz skupine mrtvih nerazumljivih črk v jasno sliko.

Pravila

„Učiteljskega doma“ v Ljubljani

registrirane zadruge z omejeno zavezo.

Ime in sedež zadruge.

§ 1. Ime zadruge je: *Učiteljski dom v Ljubljani*, registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Sedež zadruge je v Ljubljani.

Namen zadruge.

§ 2. Namen zadruge je: zgraditi in vzdrževati v Ljubljani lastni zavod, ki naj nudi članom:

1. popolno oskrbo njih sirot in na ljubljanskih šolah študirajočih otrok (po primerni ceni),
2. dnevna prenočišča,
3. po možnosti mala stanovanja za upokojence in
4. poslovne lokale organizacijskim skupinam.

Za izvrševanje zgornjega delokroga sestavi načelstvo poseben pravilnik, ki ga odobri občni zbor.

Članstvo.

§ 3. Člani zadruge so lahko organizacijske ustanove U. J. U., učitelji, učiteljice osnovnih, meščanskih strokovnih in njim sorodnih šol do smrti oziroma do spremembe poklica ter učiteljski družinski člani.

Kdor hoče pristopiti k zadrugi, se oglasi pri načelstvu, ki pristop dovoljuje ali odreka, ne da bi moral za odklonitev navesti razloge. Ako načelstvo člana odkloni, ga mora o tem pismeno obvestiti. Odklonjeni se ima pravico v teku 14 dni po prejemu obvestila o odklonitvi pritožiti na občni zbor, ki o tem končno veljavno odloča; da je članstvo veljavno, mora novi član vplačati vsaj en delež in lastnoročno podpisati pristopnico.

Člana se mora takoj ob pristopu vpisati v imenik članov.

Število članov je neomejeno.

§ 4. Članstvo preneha:

1. S prostovoljnim izstopom člana. Kdor hoče izstopiti, mora vsaj 6 mesecev pred potekom poslovnega leta pri načelstvu pismeno odpovedati članstvo, toda izstopiti more šele koncem dotičnega poslovnega leta. Pozneje odpovedano članstvo velja za prihodnje leto. Načelstvo mora članu odpoved pismeno potrditi in jo zabeležiti v imeniku članov.
2. S smrtjo člana. V tem slučaju dediči nadaljujejo članstvo z vsemi pravicami in dolžnostmi umrlega člana, ako jih načelstvo sprejme v zadrugo in vstrežajo pogojem, določenim v § 3. Zoper odklonitev se ima pravico pritožiti v teku 14 dni po prejemu obvestila na občni zbor, ki o tem končno veljavno odloča. Tudi dediči morajo podpisati pristopnico in jih je na novo vpisati v imenik članov.
3. Z izključitvijo. Načelstvo sme izključiti člana, ki ne izpolnjujejo članskih dolžnosti ali z besedo ali dejanjem škodujejo kreditu in ugledu zadruge. Izključenje z vzroki mora načelstvo priznati pismeno naznaniti. Izključeni se ima pravico v 14 dneh po dostavitvi obvestila o izključitvi pritožiti na občni zbor, ki o tem končno veljavno odloča. Članske pravice prenehajo z dnem izključitve, članstvo preneha pa, ko postane sklep praveč.

§ 5. Za obveznosti zadruge, ki so nastale pred končanjem članstva, jamčijo bivši člani, odnosno njih nasledniki še dve leti po onem letu, v katerem se je izvršil prostovoljni ali neprostovoljni izstop. Lastne obveznosti do zadruge pa morajo poravnati do izstopa, sicer se postopa proti njim kakor proti drugim dolžnikom, ki ne zadostijo obveznostim.

Bivši člani imajo pravico samo do svojih deležev, ki jih izkazuje bilanca za leto izstopa. Deleži se izplačajo šele po končanju jamstvene dobe.

Pravice in dolžnosti članov.

- § 6. Člani imajo pravico:
1. Posluževati se po tozadevnih določbah vseh zadrugi naprav in ugodnosti, ki jih more nuditi zadruga,
 2. na občnih zbora staviti vprašanja in predloge, glasovati, voliti ter biti voljen.
- § 7. Člani so dolžni:
1. Vplačati predpisane deleže in pristopnino ter morebitne prispevke in sodelovati v prosoh zadruge,
 2. izpolnjevati določila teh pravil in sklepov načelstva ter občnih zborov,
 3. izogibati se vsega, kar bi moglo škodovati ugledu in koristim zadruge.

Jamstvo članov.

§ 8. Jamstvo članov je omejeno. Vsak član jamči za zadrugo s svojimi deleži in še z enkratnim zneskom istih.

Sredstva zadruge.

§ 9. Sredstva zadruge so:

1. Zadrugi deleži,
2. zadruga izposojila,
3. rezervni zakladi,
4. pristopnina, podpore, letni prispevki, zlaganje knjig in slik, prirejanje iger in zabav, donos gospodarskih akcij in drugi dohodki.

Zadrugi deleži.

§ 10. Zadrugi delež znaša Din 100— (en sto dinarjev), ki se ga lahko vplača v desetih zaporednih mesečnih obrokih po 10 Din.

Vsak član mora vplačati najmanj en delež, lahko tudi več.

Na račun deležev se na izrecno željo posameznih članov lahko prenese njihova vplačila večjih zneskov iz za zadnjih let iz fonda likvidirane učiteljskega konvikta.

Na deleže se ne sme deliti dividenda, lahko se jih pa obrestuje, vendar ne nad vsakokratno obrestno mero pri Narodni banki SHS.

Deleži so last članov in se jih lahko prenaša na druge člane, če jim to dovoli načelstvo.

Zadruga izposojila.

§ 11. Zadruga si sme primanjkuječa denarna sredstva omisliti zadrugi kreditom potom izposojila, katero najame načelstvo po predhodnem dovoljenju občnega zbora.

Rezervni zaklad.

§ 12. Za kritje morebitnih izgub se osnuje rezervni zaklad, kateremu se mora vsako leto pripisati bilančni dobiček.

Do rezervnega sklada nimajo člani nikake pravice in se ga tudi nikdar ne sme deliti med nje.

Pristopnina.

§ 13. Vsak član mora ob pristopu k zadrugi plačati pristopnino, ki jo določa načelstvo sporazumno z nadzorstvom.

Pristopnina služi za kritje upravnih stroškov ali za snovanje rezervnih skladov.

Letne prispevke določa redni občni zbor.

Knjigovodstvo in računi.

§ 14. Zadrugne knjige se morajo voditi po trgovskih načelih in določilih trgovskega zakona.

Koncem vsakega poslovnega leta, ki se krije s koledaričnim letom, mora sestaviti načelstvo inventuro, račun izgube in dobička in bilanco.

Bilanca mora obsegati:

I. Aktiva:

1. Gotovino koncem poslovnega leta,
2. vrednostne papirje po kurzu zadnjega dne poslovnega leta,
3. blagovno zalogo,
4. inventar in drugo zadrugo imovino po primernem odpisu od vrednosti, ki jo imajo ob sestavi bilance,
5. zadrugne terjatve, razvrščene po njih različnih kakovostih, nesigurne pa je navesti po njih vrednosti, neizterljive pa je popolnoma opustiti.

II. Pasiva:

1. Vplačane deleže,
2. rezervne in druge zaklade,
3. zadrugne dolgove, razvrščene po njih kakovosti, ne glede na njih zapadlost,
4. zaostale obresti in druge neplačane stroške.

III. Dobiček ali izguba.

§ 16. Načelstvo mora sestavljeni računski zaključek s svojimi predlogi o uporabi dobička oziroma kritju izgube predložiti v teku dveh mesecev po sklepu poslovnega leta nadzorstvu. Nadzorstvo računski zaključek in predloge načelstva pregleda in presodi. Če najde kake hibe in pomisleke, jih naznani načelstvu, ki ima priliko računski zaključek in predloge po navodilih nadzorstva popraviti. Potem sestavi nadzorstvo poročilo za občni zbor in ga predloži načelstvu. Načelstvo mora računski zaključek in predloge nadzorstva najmanj 14 dni pred občnim zborom razpoložiti v pisarni zadruge članom na vpogled ter to v vabilu k občnemu zboru razglasiti.

Poraba dobička ali kritje izgube.

§ 17. Ako izkaže računski zaključek dobiček, se isti prideli rezervnemu zakladu.

Morebitne izgube se pokrijejo z rezervnim zakladom. Če teh ni ali če ta ne zadostja, se porabi drugo zadrugo premoženje.

Razglašanje in podpisovanje zadruge.

§ 18. Razglasi zadruga izhajajo pod zadrugo trdko in se podpisujejo po dveh članih načelstva. Javni razglasi zadruga se objavljajo v »Učiteljskem Tovarišu« in v drugih listih ter po potrebi tudi s pismenimi obvestili posameznih članov.

Za zadrugo se podpisuje tako, da podpišeta pod njeno trdko po dva člana načelstva, ali en član načelstva in en za sopolpisovanje pooblaščen nameščene.

Uprava in vodstvo zadruge.

Zadruga opravlja svoje posle samostojno s sodelovanjem vseh svojih organov. Njeni organi so:

1. Načelstvo,
2. nadzorstvo,
3. občni zbor.

Načelstvo.

§ 20. Načelstvo sestoji iz načelnika, podnačelnika in še 4 nadaljnjih odbornikov ter 2 odborniških namestnikov, katere voli občni zbor za dobo treh let. Načelnik in podnačelnik se volita posebej. Vsaj 2/3 članov načelstva se volita izmed članov, ki prebivajo izven Ljubljane.

Člani načelstva se legitimujejo z zapisnikom o dotičnem občnem zboru in se morajo takoj po izvolitvi prijaviti za vpis v zadrugi register. Služba načelstva je častna, vsled česar ne dobiva isto plače ali tanijem, temveč se mu smejo povrniti samo dejanski stroški in ga odškodovati za zamudno časa.

Ako med volilno dobo kak član načelstva umrje, odstopi ali na kak drug način odpade, pride na njegovo mesto namestnik. Namestnika, ki vstopi v načelstvo, je takoj prijaviti za vpis v zadrudni register.

§ 21. Načelstvo vodi in zastopa zadrugo z vsemi pravicami in dolžnostmi, ki jih določa zadrudni zakon z dne 9. aprila 1873, drž. zak. št. 70, ta pravila, sklepi občnih zborov in poslovnik. Pred in izven sodišča zastopata zadrugo po dva člana načelstva.

Načelstvo rešuje v svoj delokrog spadajoče posle v sejah, katerim predseduje načelnik ali podnačelnik in so sklepne ob navzočnosti nadpolovične večine članov. Glasuje se z večino glasov. Ob enakosti glasov odloča mnenje predsednika. Načelnik sklicuje seje, kadar je to potrebno ali če zahteva to polovica članov načelstva.

O načelstvenih sejah se morajo sestavljati zapisniki, katere morajo podpisati vsi navzoči.

Svoje sklepe razglasa načelstvo po potrebi z razglasi, nabitimi v zadrudni pisarni.

Načelstvo namešča in odpušča uslužbenca in jim določa plače.

§ 22. Načelstvo si v prvi seji po izvolitvi razdeli posle v zadrugi. V ta namen si izvoli iz svoje srede tajnika, blagajnika in gospodarja. Načelstvo je solidarno odgovorno za vse posle v zadrugi, ki spadajo v njegov delokrog. Prav tako so odgovorni tudi posamezni člani načelstva za izvrševanje njim dodeljenih poslov.

§ 23. Načelnik vodi načelstvo in izvršuje njegove sklepe. Načelnik sam sme podpisovati le pisma, s katerimi se ne nalagajo zadrugi nikake obveznosti.

Če je načelnik zadržan, izvršuje njegove posle podnačelnik.

§ 24. Blagajnik sprejema in izplačuje denar, vodi zadrudno knjigovodstvo in sestavlja račune. O vseh svojih poslih mora redno obveščati načelnika.

Tajnik oskrbuje dopisovanje za zadrugo in vodi zapisnik pri sejah in občnih zbiorih.

Gospodar opravlja ostalo zadrudno premoženje, predvsem nepremičnine.

§ 25. Načelstvo sploh, kakor tudi vsak posamezen član načelstva se more odstaviti vsak čas s sklepom občnega zbora, ako je bil ta predlog na dnevnem redu.

Nadzorstvo.

§ 26. Nadzorstvo sestoji iz 3 članov, katere voli občni zbor za dobo 3 let. Člani nadzorstva ne smejo biti člani načelstva.

Nadzorstvo izvoli iz svoje srede predsednika, podpredsednika in zapisnikarja. Služba članov je častna, zato isti ne prejema plače ali tanijem, pač pa odškodnino za dejanske stroške.

§ 27. Svoje posle izvršuje nadzorstvo v sejah, ki se morajo vršiti vsaj 3 krat na leto.

Seje sklicuje predsednik ali podpredsednik in so sklepne, če je navzočih nad polovico članov, ki sklepajo z navadno večino. Ob enakosti glasov odloča mnenje predsednika.

O sejah se morajo sestavljati zapisniki, katere podpisajo vsi navzoči.

§ 28. Delokrog nadzorstva je v splošnem isti, ki ga določata §§ 24 in 25 zadr. zak. z dne 9. aprila 1873., drž. zak. št. 70. Posebej pa še določa:

Nadzorstvo nadzoruje delovanje načelstva in ima vsak čas dolžnost in pravico prepričati se o stanju blagajne in prisostvovati sejam načelstva, vendar le s posvetovalnim glasom.

Nadzorstvo mora večkrat na leto natančno pregledati knjige, račune in blagajno ter o tem poročati občnemu zboru.

Člani nadzorstva so odgovorni za škodo, ki bi nastala vsled neizpolnjevanja njih dolžnosti.

Nadzorstvo ima pravico v slučaju potrebe odstaviti vse ali le posamezne člane načelstva in dolžnost v takem primeru takoj sklicati občni zbor ter mu o tem poročati.

Občni zbor.

§ 29. Člani zadruga izvršajo svoje pravice, za devajoče poslovanje zadruga, na občnem zboru, katerega se je vsak član dolžan udeležiti.

Redni občni zbor mora sklicati načelstvo vsako leto najpozneje do konca junija potem, ko je sestavljen in po nadzorstvu odobren računski zaključek.

Izredni občni zbor se skliče, če se to načelstvu ali nadzorstvu zdi potrebno, ali če to zahteva od načelstva deseti del članov v pisni vlogi z izrecno navedbo predmetov posvetovanja in sklepanja. V tem primeru mora sklicati načelstvo občni zbor najpozneje v teku enega meseca.

§ 30. Vabilo na občni zbor se vsaj 14 dni preje z navedbo dne, ure, kraja in dnevnega reda razglasi na način, ki ga določa § 18 teh pravil.

§ 31. Predmeti sklepanja občnega zbora so:

1. Volitev načelstva in nadzorstva,
2. odstranitev načelstva in nadzorstva,
3. sprememba pravil, toda §§ 10, 12, 17, 20, 26, 31 in 37 se smejo spremeniti samo z dovoljenjem Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani,
4. razdružba in likvidacija zadruga,
5. potrjenje računskega zaključka,
6. čitanje revizijskega poročila,
7. sklepanje o pritožbah in preprih,
8. sklepanje o prisojanju denarne kazni,
9. volitev razsodišča.

§ 32. Na občnem zboru ima vsak član en glas ne glede na število vplačanih deležev.

Člane, ki se ne morejo osebno udeležiti občnega zbora, smejo zastopati drugi člani, katerim morajo dati pravilna zakonita pooblastila. Vsak član sme zastopati samo enega drugega člana.

§ 33. Občni zbor sklepa veljavno, če je zastopana vsaj ena petina vseh članov. Ako bi občni zbor ne bil sklepčen, se vrši čez 1/2 ure drug občni zbor, ki sklepa ne glede na število zastopanih članov. Sklepa se z nadpolovično večino glasov, pri enakosti glasov odloča mnenje predsednika.

Ako gre za razdružbo zadruga, mora biti zastopana vsaj ena petina vseh članov in morajo glasovati za predlog najmanj tri četrtine zastopanih članov, sicer sklep ni veljaven. Če bi na občnem zboru ne bilo ene petine članov, se mora sklicati v teku 14 dni drug občni zbor, ki je sklepčen ob vsaki udeležbi in veljavno sklepa s tričetrtinsko večino navzočih.

§ 34. Občnemu zboru predseduje načelnik ali podnačelnik, oziroma predsednik nadzorstva, če je to sklicalo občni zbor. Občni zbor pa si more z večino glasov izvoliti za predsednika tudi kakega drugega navzočega člana.

Glasuje se, kakor določi predsednik ohrasno večina navzočih.

Vsak član sme na občnem zboru postaviti predloge. O predlogih, ki niso na dnevnem redu, se ne sme sklepati, marveč se samo določi, da se vzamejo v pretes, da se o njih poroča na prihodnjem občnem zboru.

Sklepati se sme samo o predlogu, da se skliče nov občni zbor.

§ 35. O občnem zboru se mora sestaviti zapisnik, katerega podpisajo predsednik, zapisnikar in še dva člana, ki sta bila navzoča. Zapisnik mora biti vedno na vpogled članom in upravnim oblastim.

Razsodišče.

§ 36. Prepri, ki nastanejo glede razlaganja posameznih točk zadrudnih pravil, ali pa tudi med zadrudniki v zadrudnih zadevah, poravnava razsodišče, katero voli občni zbor. To razsodišče je sestavljeno iz 3 članov in 2 namestnikov. Poleg tega ima vsaka prizadeta stranka pravico imenovati v razsodišče po enega zastopnika. Zoper razsodbe tega sodišča ni pritožbe. Ako je zapleten v prepri kak član razsodišča, stopi na njegovo mesto namestnik.

Razdružba zadruga.

§ 37. Zadruga se razdružuje:

1. Ako to sklene občni zbor,
2. ako se otvori nad zadrudnim imetjem konkurz,
3. ako to ukaže upravna oblast. (§§ 35 in 36 zak. z dne 9. aprila 1873.)

V slučaju razdružitve se porabi ostalo premoženje zadruga v obče učit. koristne in dobredelne namene, kakor natančneje določi zadnji občni zbor.

Revizija in denarna izravnav.

§ 38. V svrhu revizije v smislu zakona z dne 10. junija 1903 drž. zak. št. 133 in v svrhu denarne izravnav pristopa zadruga kot članica k Zvezi slovenskih zadrug v Ljubljani.

Prehodna določila.

§ 39. Člani prvega načelstva, ki preskrbe za vpis teh pravil v zadrudni register in ki se legitimirajo s temi pravili, so:

1. Josip Lapajne, šolski upravitelj v Cerkljah,
2. Karol Stravs, šolski upravitelj v Logatcu,
3. Josip Kobal, strokovni učitelj v Ljubljani,
4. Anton Arrigler, šolski upravitelj v Trzinu,
5. Marija Malenškova, učiteljica v Predosljah,
6. Vekoslav Mlekuz, učitelj v Ljubljani.

Barvasti batist in svila

za damsko perilo

A & E. Skaberne, Ljubljana

Nove knjige.

—k Alphonse Depras: *Le Français de tous les jours*. Editeurs: Lelen & Vasner, 89, Rue de Tolbiac, Paris. Dva zvezka trdo vez. à 13.50 frankov.

»Francoščina za vsak dan« je naslov delu v dveh knjigah priročne oblike, ki je namenjeno v dopolnitev znanja in nadaljevanja učenja vsem, ki so se že nekoliko bavili s francoskim jezikom. — Prva knjiga podaja popis praktičnega življenja v vsej mnogoličnosti od najraznejših strani, povsod pa opozarja na posebnosti francoskih šeg in razmer. Obenem pa knjiga sproti nudi zgled iz konverzacije in obsežen zaklad besed in rekel za vsakdanjo porabo. Zaradi tega je knjiga zlasti primerna za pouk konverzacije na šolah itd. — Druga knjiga vsebuje

bogato frazeologijo, uvaža čitatelja ne le v književni jezik, ampak predvsem tudi v jezik, ki se govori v najrazličnejših plasteh naroda. Pri tem pisec nikoli ne pozabi opozoriti, ali se beseda oziroma rečenica rabi v omikani družbi ali le familiarno, našteva vse sinonime itd. Na ta način ustreza knjiga vsem, ki poznajo francoščino le iz literature, ker jih seznanja z vsakdanjimi izrazi, s tem pa tudi omogoča razumevanje časopisja in novejših književnosti, kamor so ti izrazi in rečenice že prešle. Prav zaradi tega posredovanju med literarnim in govornim jezikom in žargoni bo knjiga dobro služila vsem, ki žele poglobiti znanje francoščine. — V dvojnem se torej delo ugodno razlikuje od običajnih konverzacijskih priročnikov te vrste: da upošteva živi jezik in posreduje med literarno in govorno francoščino in da opisuje jo vse strani življenja, kaže na posebnosti francoskega sveta. Ne smemo pa pozabiti tretje nič manjše vrline: jasnost v izrazu in uredbi knjige ter preglednost v množini materiala, da takoj najdeš kar iščeš. Knjige bodo veseli vsi, ki potujejo v Francijo ali ki si žele doma prisvojiti francoščino. Knjigo priporoča tudi to, da je izšla v kratkem času že druga, pregledana in pomnožena izdaja.

—k Književna družina »Luč« v Trstu 1928. Že tretje leto obstoja ta velevažna institucija in je letos že tretjič obdarovala naše brate v Primorju s svojimi rednimi letniki mi publikacijami. Izšel je tretji letnik poljudno znanstvenega Zbornika »Luč«, ki ga je uredil Lovro Čermelj, s sledečo vsebino: Jurca: Parlamentarna preuredba; F. Kleinmayr: Ljudsko šolstvo Tržaške okolice v svojih početkih; Bevk: Periodne publikacije; I. Vouk: Slovensko gledališče na Tržaškem in še dva druga članka. Kot druga knjiga je izšla F. Bevkov: »Vihar«. Ribiška zgodba 147 strani obsegajoča izvirna povest. Tretja knjiga je prevod povesti Čapek-Chod: »Hojka« in »Nedonošene«, ki ju je prevedel Slavko Slavec. Ta lepi književni dar »Luči« pozdravljamo tudi mi ker bo marsikdo z veseljem posegel po teh knjigah.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par, Najmanjši znesek Din 5.—.

Učiteljica na 6 razr. (+ 3) v lepem samostojnem domu želi zamenjati svoje mesto z mestom v Ljubljanski okolici oziroma z mestom 1—3 postaje oddaljenim od Ljubljane.

Bregant: Elementarni razred se dobiva v samozaložbi na Blanci, à 36 Din.

A. Škedelj, Ljubljana, Stari trg 11a

priporoča po najnižjih cenah:

šolske in pisarniške potrebščine, razglednice
Na drobno! in papir. Na debelo!

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Ugodnost!

Damske galoše . . . 70 Din
Moške galoše . . . 75 Din
Damski snežni čevlji 100 Din
Moški snežni čevlji . 110 Din

ANTON KRISPER, Ljubljana

Mestni trg 26 * Stritarjeva ulica 3

Mate Pliverič
brivec, HOTEL „SLON“
Ljubljana, Dunajska c.

se toplo priporoča cenj. učiteljsstvu

**Naročajte vsa tiskarska dela
za društva, šole, urade itd. itd.
v Učiteljski tiskarni v Ljubljani!**

Knjigarna, umetnine, muzikalije
Goričar & Leskovšek * Celje
 Zaloga papirja i pisalnih potrebščin

Priporočila: Brinar: Domožnanstvo, zemljepisni podatki in zgodov. slike kraljevine SHS. Din 20.—. Kočvar: Mlinarjev Janez, 6. natis, nevez. 12.—, vez 18.— Din. Pečnik dr. K.: Jetika, današnje strogo znanstveno moderno zdravljenje jetike. Din 14.—. Remec Al.: Iz moje domovine, mlade povesti Din 18 do 24.—. Rohman: Kmetijsko gospodarstvo, Din 26 vezan. Jančič Ivo: Risanje za 1.— 7. šol-ko leto Din 120. Kocbek: Vodič Savinjskih Alp, platno vez. Din 125. Orožen J.: Zgodovina Celja, I, II. del, nevezana po Din 28.—.

P. n.

Šolam in šolskim upraviteljem

vljudno priporočam

vse vrste šolskih zvezkov iz najboljšega brezlesnega papirja. — Sprejemam tudi vsa druga v knjigoveško stroko spadajoča dela.

ANTON JANEŽIČ

LJUBLJANA, FLORJANSKA 14.

KNJIGOVEZNICA IN INDUSTRIJA
ŠOLSKIH ZVEZKOV.Damska konfekcija
in modni atelje

naznanja cenj damam sledeče cene za izdelavo navedenih oblačil:

Za delo od kostuma	od 250 do 300 Din
Za delo od plašča	od 200 do 250 Din
Za delo od jope	od 170 do 200 Din
Za delo od krila	od 70 do 100 Din
Za delo od toalete	od 150 do 200 Din
Za delo od bluze	od 80 do 150 Din

Na razpolago je velika izbira izgotovljenih plaščev, kostumov itd. Vsled lastnega izdelka so cene, ker odpade carina, zaslužek lovarnarja, sigurno za 50% nižje, kar je v prid odjemalcem. Državni nameščenci dobijo proti izkazilu na obroke, proti takojšnjemu plačilu po 10% popusta.

Vse delo se izvršuje pod lastnim nadzorstvom in po najmodernejših modelih.

KROJAŠKI ATELJE

Fran Iglič

Ljubljana

Kolodvorska ulica šte. 28

Priporočamo Vam
 najboljše testenine, in te so:

Pekatele

Dobijo se v vsaki trgovini!

Hotel TRATNIK

Ljubljana, Sv. Petra cesta 25

priporočila lepe zračne sobe.

Vsem šolam in krajnim šol. svetom oferiram

la. ameriansko prašno olje

brez duha, znamke **HYGIENE**,
 oljnati karbolinej in karbolno kislino
 po najnižjih cenah in vsako količino

Avgust Žlahtič

■ razpečevalec amerianskih mineralnih oljnatih produktov ■
Maribor, Slovenska ulica št. 2.

Fabiani & Jurjovec

Ljubljana, Stritarjeva ulica 5.

Nudimo veliko izbiro angleškega in češkega blaga za gospode in dame. - Vedno novosti za plašče. - Posteljno perilo kakor damast-gradl, belo in rjavo blago za rjuhe v poljubnih širjavah, posteljne odeje, zastore, preproge i. t. d.

Žima, perje, puh, kapok od najceneje do najboljše vrste.

Daje tudi na obroke.

Točna postrežba ter solidne cene!

Fr. Perc, Maribor, Gosposka ul. 34

Zaloga vseh instrumentov, gramofonov, plošč in drugih potrebščin, dalje godalnih specialitet, violin, najboljših strun „Pirastro-Weichold-Kurzel i. t. d. **Pozor!** V Slovenski ulici 88 se nahaja naša specialna delavnica, kjer popravljamo vse instrumente. Pri nakupu in popravilih damo 10% rabat, ako se sklicujete na ta inserat. Popravljen instrumente vračamo franko. Kupujemo tudi stare instrumente.

Manufakturo**NA OBROKE**

nudi cenj. učitelj-
 stvu ter izdeluje
 obleke po meri za
 gospode in dame

M. BAN nasl. PREVORŠEK

LJUBLJANA, Resljeva cesta 7

FOTO APARATE

in potrebščine stalno v zalogi.

Drogerija A. Kanc, sinova
 Ljubljana, Židovska ulica 1
 in drogerija Wolfram, nasled.
 M. Kanc, Maribor, Gosposka 33

„Pri Tičku na Gričku“

vedno

izborne pijače, dobra kuhinja.
 Na vrtu lep prostor za balincanje.

L. MIKUŠ

LJUBLJANA

MESTNI TRG št. 15

DEŽNIKI

Na malo. Na veliko.

Ustanovljeno leta 1839.

Telefon šte. 2.282.

PRISTNA JAPONSKA SV. LA
 V VSEH MODNIH BARVAH

DIN 48.—

A. & E. SKABERNE LJUBLJANA

MEHANIČNO UMETNO VEZENJE

zaves, pregrinjal, perila i. t. d. — Entlanje, ažuriranje,
 tamburiranje, prebadanje šablona, predtiskanje ženskih
 ročnih del. — Narodni in najnovejši vzorci.

MATEK & MIKEŠ, LJUBLJANA

Dalmatinova 13. Poleg hotela Štrukelj.

Kamnoseški
 izdelki iz marmora
 se dobe pri

Alojziju Vodniku

kamenarskem mojstru

v Ljubljani

Kolodvorska ulica.

Cerkvene in pohištvene oprave
 ter spomeniki iz marmora, gra-
 nita in sijenita, mlinski kamni.

Zivo apno iz lastnih kamnolomov.

Šolske zvezke, pisanke, spisovnice, risanke
vseh vrst izdeluje v lastni tvornici in priporočila
Učiteljska tiskarna v Ljubljani

Prodaja jih v korist Učiteljskega doma v
Mariboru in Učitelj. konvikta v Ljubljani.